

MART
2023

TÜRKİYE'DE YEŞİL
TAKSONOMİ
RAPORLAMA
KILAVUZLARININ
HAZIRLANMASI VE
POTANSİYEL
KULLANICILARI İLE
FAYDALANICILARININ
BELİRLENMESİ

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

AFD
AGENCE FRANÇAISE
DE DÉVELOPPEMENT

Frankfurt School
of Finance & Management

German Excellence. Global Relevance.

İçindekiler

PROJE BİLGİSİ.....	5
1 ULUSAL BAĞLAMIN ANALİZİ	7
1.1 TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS İÇİN DEVLET EYLEMİ.....	8
1.2 TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS İÇİN SEKTÖREL DERNEKLER, ÇOK TARAFLI KURULUŞLAR VE ÖZEL SEKTÖR EYLEMİ	10
1.3 SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANSIN GELİŞİMİNİ ENGELLEYEN FAKTÖRLER	18
2 TAKSONOMİ PAYDAŞLARININ BELİRLENMESİ VE NİTELENDİRİLMESİ	19
3 TEKNİK UZMAN GRUBU OLUŞTURMA ÖNERİSİ	29
4 SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANSTA MUHASEBE KURALLARININ ONAYLANMASI VE STANDARTLAŞTIRILMASI POTANSİYELİ.....	32
EK 1.....	38
EK 2.....	45
EK 3.....	50
EK 4.....	54
EK 5.....	55

Tablo Listesi

Tablo 1 IFI'ların Sürdürülebilir Ekonomiye Teşvik Etmek için Türkiye'ye Verdiği Desteğe Genel Bakış	11
Tablo 2. Kurumsal Tahvil İhraçları	14
Tablo 3. Bilim Temelli Hedefler Girişimi tarafından onaylanan iklim hedeflerine sahip şirketlerin listesi	15
Tablo 4. Türkiye'de Sürdürülebilir Finansın Gelişimini Engelleyen Temel Faktörler	18
Tablo 5. Önerilen Paydaş Grupları ve Taksonomi ile İlgili Kilit Roller	21
Tablo 6 Yeşil Taksonominin Ana Kullanıcıları.....	23
Tablo 7. Önerilen Metodolojik Aracın Temel Amaçları	25
Tablo 8. Araca dahil edilen temel özellikler	26
Tablo 9. Teknik uzman grubunun oluşturulması için öneriler	29
Tablo 10. Teknik Uzman Gruplarının Rolü	30

Şekil Listesi

Şekil 1 Sürdürülebilir Finans Taksonomisi Amaçları - OECD Tarafından Geliştirilen Sürdürülebilir Finans Tanımları ve Taksonomileri	6
Şekil 2 İlgili Faaliyetler ve Çıktılarla Proje Görevlerine Genel Bakış.....	6
Şekil 3 Paydaş Belirleme ve Kapsam Belirleme Sürecinin Amacı.....	20
Şekil 4 Aubrey Mendelow'un Paydaş Analizi Matrisi-	28

Kısaltmalar Tablosu

Kısaltma	Tanım
AFD	Fransız Kalkınma Ajansı
AIIB	Asya Altyapı Yatırım Bankası
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
BCBS	Basel Bankacılık Denetim Komitesi
BİST	Borsa İstanbul - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
CBD	Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
Bakanlık	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
CDP	Karbon Saydamlık Projesi
CSRD	Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi
DPR	Çeşitlendirilmiş ödeme Hakları
İDB	İklim Değişikliği Başkanlığı
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
EFRAG	Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu
EIB	Avrupa Yatırım Bankası
ESG	Çevresel, Sosyal ve Yönetişim
FA	Mali Danışman
FMP	Finansal Piyasa Katılımcıları
GEFF	Yeşil Ekonomi Finansman Programı
GRI	Küresel Raporlama Girişimi
IASB	Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
IASCF	Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı
IBRD	Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası
ICMA	Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
IFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
ISO	Uluslararası Standardizasyon Örgütü
ISSB	Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu
JBIC	Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası
KfW	Alman Kalkınma Bankası
KGK	Kamu Gözetimi Kurumu- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
LMA	Kredi Piyasaları Birliği
LME	Büyük ve Orta Ölçekli İşletmeler
LtV	Kredi-değer oranı
MDB	Çok Taraflı Kalkınma Bankaları
MTP	Orta Vadeli Programlar
NDC	Ulusal Katkı Beyanı
NFRD	Finansal Olmayan Raporlama Direktifi
NGFS	Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı

KAP	Kamuyu Aydınlatma Platformu
PROPARCO	Ekonomik İşbirliği için Tanıtım ve Katılım Şirketi
SBFN	Sürdürülebilir Bankacılık ve Finans Ağı
SBTi	Bilim Temelli Hedefler girişimi
SDG	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SFDR	Sürdürülebilir Finans Açıklama Yönetmeliği
SPK	Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TCFD	İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü
TCFR	İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Riskleri
TUG	Teknik Uzman Grubu
TKBB	Türkiye Katılım Bankaları Birliği
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSKB	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği
UNCCD	Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNEPFI	Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi
UNFCCC	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
VNR	Gönüllü Ulusal Gözden Geçirme

Proje Bilgisi

Türkiye'nin ulusal yeşil taksonomisi, İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından koordine edilecektir. Bu süreçte Türkiye'ye destek olmak amacıyla AFD (Agence Française de Développement), ulusal yeşil taksonominin hazırlanmasında İklim Değişikliği Müdürlüğü'ne eşlik etmektedir. **"Türkiye'de yeşil taksonomi raporlama kılavuzlarının hazırlanması ve potansiyel kullanıcıları ile faydalanıcılarının belirlenmesi"** projesinin uygulamasına Şubat 2023'te başlanmıştır. 8 ay sürmesi öngörülen proje, Türkiye'deki kamu ve özel kurumların yeşil taksonomi şemaları oluşturmak için teknik kapasitelerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Proje, Fransız Kalkınma Ajansı-AFD (Agence Française de Développement) tarafından finansal olarak desteklenmekte ve Frankfurt School of Finance and Management Turcasia Bölge Ofisi tarafından İklim Değişikliği Başkanlığı ile işbirliği içinde yürütülmektedir.

Proje kapsamında, özel hedefler şu şekilde belirlenmiştir: 1) Başarılı yeşil taksonominin geliştirildiği **küresel örneklerin** analizini yapmak; 2) Finansal sistemdeki **yeşil taksonominin potansiyel kullanıcılarının** yanı sıra ilgili her piyasada beklenen faydalarının analizini ve tanımlanmasını sağlamak; 3) **Yeşil taksonomi kapsamında raporlama kılavuzları oluşturmak için** bir öneri geliştirmek; 4) **Teknik Uzman Grubunun kurumsal yapılanmasına** yönelik öneri geliştirmek. Projenin nihai hedefi, bir ekonomik faaliyetin "yeşil" olarak nitelendirilip nitelendirilmediğinin değerlendirilmesini sağlayacak bir taksonomi kılavuzu önermektir. Ulusal yeşil taksonominin oluşturulmasının, Türkiye'nin düşük karbon ekonomisine geçişinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

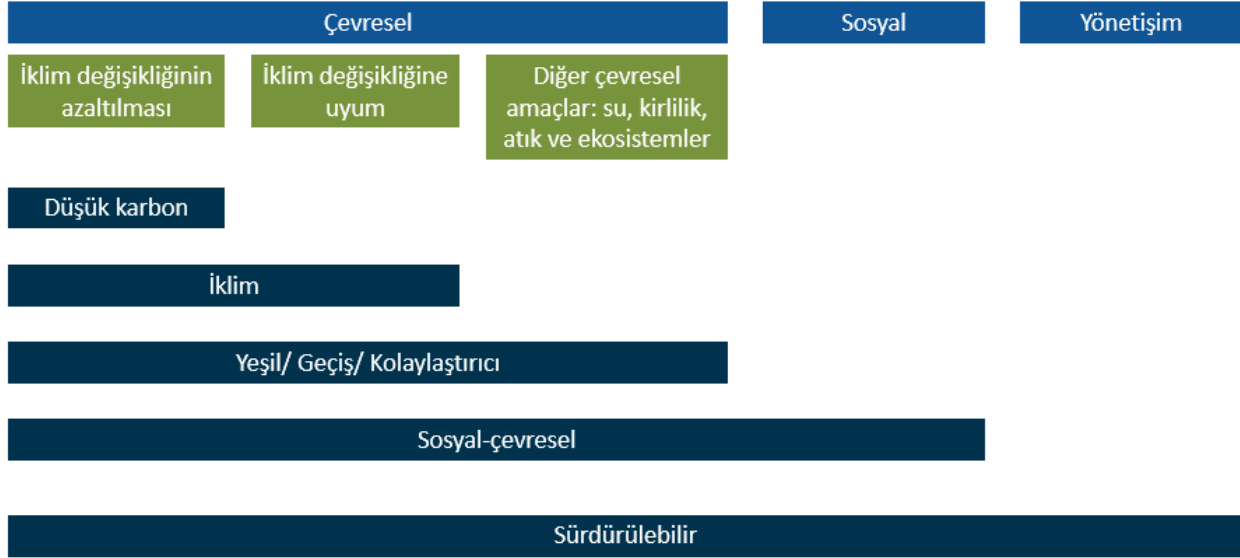
Düşük karbonlu ekonomiye geçişi kolaylaştırmak ve AB'nin iklim değişikliği standartları ve politikalarıyla uyum sağlamak için Türkiye, 2021 yılında 'Avrupa Yeşil Anlaşma Eylem Planı'nı yayımlamıştır. Bu kapsamlı plan, Türkiye'deki sürdürülebilir yatırımları desteklemek için hem ulusal hem de uluslararası kaynaklardan iklim finansmanını harekete geçirmeyi amaçlayan çeşitli politika eylemlerini içermektedir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye, iklim değişikliği ile mücadeleyi destekleyen projelere yönlendirmede önemli bir rol oynayan yeşil taksonominin geliştirilmesi ve uygulanması hedefini benimsemiştir.

Yeşil taksonomi, iklim değişikliğinin azaltılmasıyla ilgili yatırım alanları ve faaliyetler için net ilkeler ve kriterler belirlemekte, böylece ekonomik ve finansal faaliyetler için rehberlik sağlamaktadır. Yeşil taksonomi aynı zamanda ekonomik faaliyetleri ve yatırımları çevresel ve sosyal hedeflere katkılarına göre kategorize eden bir çerçeve görevi görmektedir. Sürdürülebilir taksonomi ise, ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilirliğini değerlendirmek için çok daha kapsamlı ve çeşitli kriterleri göz önünde bulundurarak daha kapsamlı bir yaklaşım benimsemektedir. Dolayısıyla sürdürülebilir taksonomiler, sürdürülebilirlik faktörlerinin daha geniş bir yelpazesini kapsayacak şekilde çevresel hususların ötesine geçmektedirler (Lütfen Şekil 1'i inceleyiniz)..

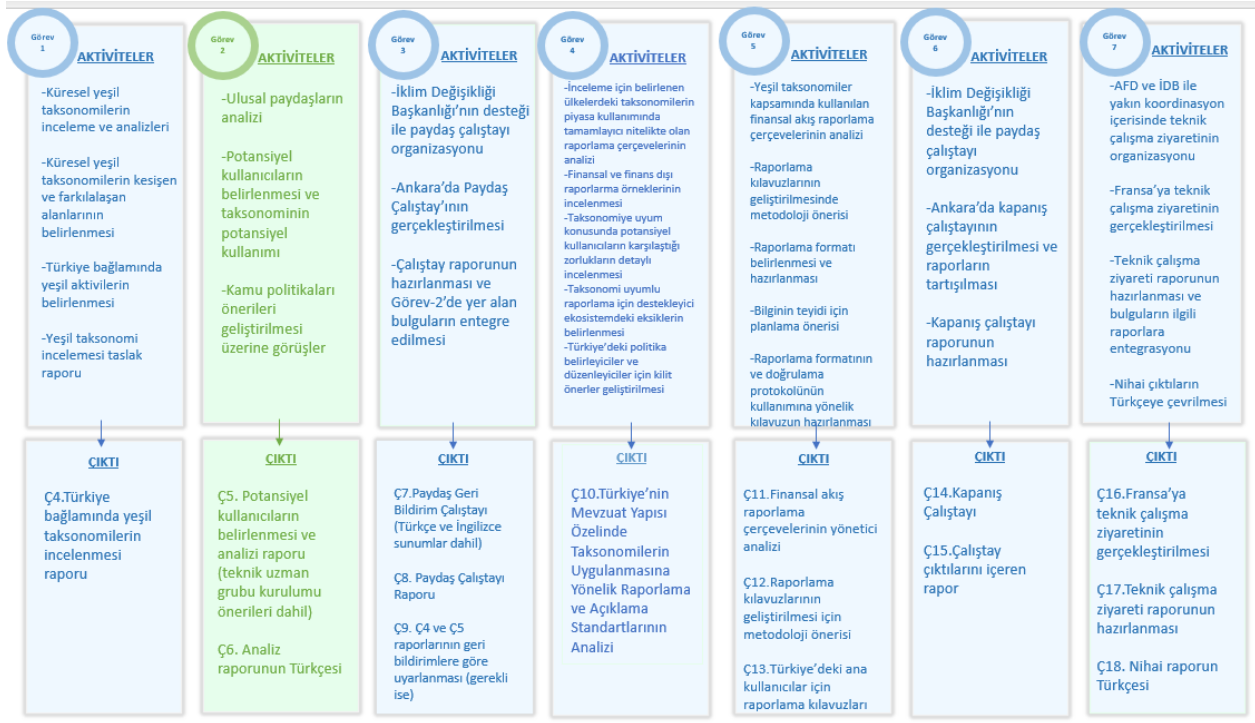
Şekil 1 Sürdürülebilir Finans Taksonomisi Amaçları - [OECD Tarafından Geliştirilen Sürdürülebilir Finans Tanımları ve Taksonomileri](#)

Sürdürülebilir finans taksonomilerinin birden fazla amaçları olabilir

İlgili faaliyetler ve çıktılarla birlikte proje görevlerine genel bakış aşağıdaki gibidir. Bu rapor **GÖREV - 2'nin** bir parçası olup, projenin beşinci çıktısını kapsamaktadır.

Şekil 2 İlgili Faaliyetler ve Çıktılarla Proje Görevlerine Genel Bakış

Rapor aşağıdaki ana bölümleri içermektedir:

- **Kamu ve sivil toplum eylemlerine genel bakışı** ve ülkede **sürdürülebilir finansın gelişmesini engelleyen temel faktörleri kapsayan**, Türkiye'de sürdürülebilir finansın mevcut durumunu özetleyen **ulusal bağlamın** analizi
- **Paydaşların belirlenmesi ve nitelendirilmesi** bölümü altında, taksonominin **ana kullanıcı gruplarının** özeti ve danışman ekibi tarafından geliştirilen ve paydaşları taksonomi ile ilgili özelliklerine göre haritalandırmayı amaçlayan **metodolojik aracın** açıklaması.
- **Teknik uzman grubu oluşturulmasına** ilişkin öneri bölümü altında, AB'deki çalışma gruplarının ve diğer gelişen piyasa taksonomilerinin analizine dayanan tavsiyeler
- **Sürdürülebilir finansta muhasebe kurallarının onaylanması ve standartlaştırılması** potansiyelinin genel açıklaması.

1 Ulusal Bağlamın Analizi

Sürdürülebilir finans; yeşil, kaynak verimli, kapsayıcı ve esnek bir ekonomiye geçişte kilit bir rol oynamaktadır. Yeşil yatırımlar için yeni finansman kanallarına erişime sahip olmak, gelişmekte olan ülkelerin **sürdürülebilir kalkınma amaçlarına (SKA'lar)** ve Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (United Nations Framework Convention on Climate Change - UNFCCC), Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi (United Nations Convention to Combat Desertification - UNCCD), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (Convention on Biodiversity - CBD) kapsamında **Ulusal Katkı Beyanı (Nationally Determined Contributions- NDC)** dahil olmak üzere diğer yerel hedeflerine ve uluslararası taahhütlerine ulaşmaları için özellikle kritik öneme sahiptir. **Kamu sektörü finansmanı genellikle bu geçişi tetiklemek ve sürdürmek için yetersizdir.** Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme- *UNDP*) tarafından yakın zamanda yapılan bir araştırma, gelişmekte olan ülkelerin SKA yatırımlarında her yıl karşı karşıya kaldığı 2,5 trilyon dolarlık bir finansman açığı olduğunu tahmin etmektedir.¹ Bu nedenle ülkeler, yeşil dönüşüm sürecinde özel sektörün sürdürülebilir finansman üretimini kolaylaştıran bir politika ortamı geliştirerek finansman boşluklarını doldurmak için özel sektör finansmanını harekete geçirmeyi amaçlamaktadır.

Sürdürülebilir finans piyasaları son on yılda önemli ölçüde büyümüş ve gelişmekte olan ülkeler² için geniş finansman fırsatları sunmuştur. Bloomberg'e göre, çevresel, sosyal ve yönetim (Environmental, Social, and Governance, ESG) varlıkları 2020'de 35 trilyon doları aşmıştır ve bu rakam, toplam küresel varlıkların üçte birine tekabül etmektedir. ESG varlıklarının 2025 yılına kadar 50 trilyon dolara ulaşması beklenmektedir. Benzer şekilde, şirketler ve hükümetler tarafından ihraç edilen yeşil/sürdürülebilir tahviller de dahil olmak üzere ESG borç piyasaları 4 trilyon dolara ulaşmıştır (Bloomberg, 2023). **Londra merkezli finansal piyasa veri sağlayıcısı Refinitiv'e göre, 2021'de Avrupa, %54 pazar payıyla sürdürülebilir finans tahvilleri için en büyük bölge olurken, onu %22 ile Amerika ve %18 ile Asya-Pasifik izlemiştir.**³ Nisan 2023'te önemli bir adım atarak Türkiye ilk bağımsız yeşil tahvil ihracını gerçekleştirmiş ve küresel yeşil tahvil piyasalarında aktif olan ülkeler listesine girmiştir.

¹ <https://www.undp.org/turkiye/publications/sdg-investor-map-turkey>

²Sürdürülebilirlik/yeşil ekonomi, düşük karbonlu, kaynakları verimli kullanan ve sosyal olarak kapsayıcı olarak tanımlanmaktadır. Yeşil bir ekonomide, istihdam ve gelirdeki büyüme, karbon emisyonlarının ve kirliliğin azaltılmasına, enerji ve kaynak verimliliğinin artırılmasına ve biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinin kaybının önlenmesine olanak tanıyan bu tür ekonomik faaliyetlere, altyapıya ve varlıklara yapılan kamu ve özel yatırımlar tarafından yönlendirilir. (BM Çevreye Yönelik Yeşil Ekonomi Girişimi, 2008).

³ <https://www.refinitiv.com/perspectives/market-insights/sustainable-finance-continues-surge-in-2021/>

1.1 Türkiye'de Sürdürülebilir Finans için Devlet Eylemi

Sürdürülebilirlik, Türkiye'nin son yıllarda açıklanan ulusal kalkınma planları, stratejileri ve programlarında öncelikli bir tema haline gelmiştir. Yakın zamanda yayınlanan politika belgeleri, sürdürülebilirlik, iklim değişikliği ve yeşil geçişe odaklanan hedefleri ve eylemleri hızla belirlemektedir. **On birinci Kalkınma Planı, (2022-2024) ve (2023-2025) Orta Vadeli Programlar (OVP) gibi politika belgelerinde sürdürülebilir kalkınma ve yeşil finansmana yönelik eylemler ile iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum politikalarına yönelik önlemler de yer almaktadır. İkinci OVP'de, yeşil geçiş için eylemler daha kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Örneğin, 2053 net sıfır hedefi ve iklim değişikliği konusunda ulusal bir eylem planı geliştirme taahhüdü, uluslararası taksonomilere uygun olarak ulusal bir yeşil taksonominin hazırlanması ve ulusal karbon vergilendirme sisteminin revize edilmesi.**

Kurum ve Kuruluşlar, sektörler arasında iklim değişikliğine uyum ve iklim değişikliğini azaltma faaliyetleri de dahil olmak üzere yeşil büyüme için öncelikli alanları ve fırsatları belirlemiş ve görevleri kapsamında sürdürülebilirlik konuları için ulusal strateji belgeleri yayınlamıştır. Strateji ve Bütçe Başkanlığında, SKA'ların ulusal düzeyde uygulanması ile kamu kurumları arasındaki koordinasyonu geliştirmek amacıyla 2022 yılında **Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Koordinasyon Kurulu** kurulmuştur.

Türkiye, **Paris İklim Anlaşması'nı** Ekim 2021'de onaylamıştır. Bu, yeşil finansmana olan talebin artması için teşvikler ve özel sektör için emisyonların azaltılması ve iklim değişikliğine uyum konusunda araçsal bir rol sağlar. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Bakanlık) tarafından hazırlanan **İklim Değişikliği Kanunu taslağı**, sera gazı emisyonlarının (Greenhouse Gas-GHG) azaltılmasına ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı dayanıklılığın geliştirilmesine yönelik usul ve esasları belirlerken, ülkenin uyum çabaları için bir politika çerçevesi oluşturacaktır.

İklim değişikliği ile mücadelede kritik adımlardan biri olan Türkiye'nin ilk İklim Şurası, İklim Değişikliği Başkanlığı (İDB) tarafından Şubat 2022'de düzenlenmiştir. Şura sonucunda 7 farklı komisyonun yaptığı çalışmaların neticesinde⁴ bir yol haritası belirlenmiş ve 2053 net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefleri doğrultusunda 217 yeni karar alınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti, güncellenmiş Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC) 13 Nisan 2023 tarihinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekretaryasına sunmuştur. Güncellenen açıklamada Türkiye, 2012'yi temel alan Türkiye'nin ilk NDC'sinde verilen *Baz Senaryosuna* (BAU) kıyasla 2030 yılına kadar sera gazı (GHG) emisyonlarını %41 oranında azaltacağını teyit etmiştir. Buna göre Türkiye'nin 2030 yılı emisyonları 695 milyon ton karbondioksit eşdeğeri (Mt CO₂e) olacaktır. NDC'de, Türkiye'nin sera gazı emisyonlarının 2038 yılında zirveye ulaşacağı belirtilmektedir. Uzun vadeli azaltım hedefi ise 2053 yılına kadar net sıfır hedefine ulaşmaktır.

AB üyesi olmayan ülkeler için de politika çıkarımları olan, 2019'da başlatılan **Avrupa Yeşil Mutabakatı**, Avrupa'da sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği eylemleriyle ilgili politik bir kilometre taşı niteliğindedir. Ticaret Bakanlığı'nın koordinasyonunda hazırlanan, Türkiye'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı ile uyumuna rehberlik edecek bir yol haritası olan **Yeşil Mutabakat Eylem Planı**⁵ yayımlanmıştır. Çeşitli politika alanlarında yeşil dönüşümü amaçlayan girişimleri içermektedir. Bu kapsamda, Eylem Planı'nın uygulanmasını izlemek, küresel politika ihtiyaçlarını dikkate alarak çalışmalara yön vermek ve Eylem Planı'nın kapsamını geliştirmek ve etkinliğini artırmak amacıyla **Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu**

⁴ Bilim ve Teknoloji, Yerel Yönetimler, İklim Değişikliğine Uyum, Sera Gazı Azaltımı 1 ve 2, Yeşil Finansman ve Karbon Fiyatlandırması, Göç, Adil Geçiş ve Diğer Sosyal Politikalar

⁵ <https://ticaret.gov.tr/data/60f1200013b876eb28421b23/MUTABAKAT%20YE%C5%9E%C4%B0L.pdf>

oluşturulmuştur. Eylem planı kapsamındaki gelişmelere ilişkin **Yeşil Mutabakat Eylem Planı 2022 Faaliyet Raporu**⁶ Nisan 2023'te yayımlanmıştır.

Sürdürülebilir finans akışını hızlandırmak için finansal sistem için tasarlanmış düzenleyici çerçevenin bir parçası olarak, son zamanlarda birkaç girişim olmuştur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından Aralık 2021'de **"Sürdürülebilir Bankacılık Stratejik Planı (2022-2025)"**⁷ yayımlanmıştır. Plan, sürdürülebilir bankacılığın gelişimi için bir yol haritası sunmakta ve sürdürülebilir bir bankacılık altyapısının oluşturulmasına odaklanmakta ve uluslararası standartlar ile uygulamalar doğrultusunda bankaların sürdürülebilirlik çalışmaları için geçerli yöntem ve ilkeleri içermektedir. Kasım 2021'de Hazine ve Maliye Bakanlığı, yurt içi ve yurt dışı yeşil ve sürdürülebilir tahvil piyasalarında gerçekleştirilebilecek devlet borçlanma işlemlerine temel oluşturan **"Sürdürülebilir Finans Çerçevesi"**⁸ ni açıklamıştır. Yeşil tahvil ihracı, ülkenin orta ve uzun vadeli kalkınma hedeflerinin finansmanı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin desteklenmesi açısından önemlidir. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Nisan 2023'te nominal tutarı 2,5 milyar ABD doları olan ve 7 yıl vadeli yeşil tahvil ihraç etmiştir. Bu yeşil tahvil, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen ilk ESG tahvil ihracıdır.

2021 yılında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), temel görevleri arasında TCMB politikalarının belirlenmesine yardımcı olacak çalışmalar yapmak ve yeşil ekonomi ve iklim değişikliği alanlarına ilişkin analitik çalışmalar yapmak olan Yeşil Ekonomi ve İklim Değişikliği Birimi'ni kurmuştur. TCMB, iklim kaynaklı ve diğer çevresel risklerin kontrol altına alınması amacıyla, para politikasının temel amaçlarına halel getirmeksizin, sürdürülebilir finans uygulamalarının uzun vadeli bir politika olarak desteklenmesine karar vermiştir. TCMB ayrıca Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı'na (The Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System- NGFS) üye olmuş ve uluslararası iklim çalışmalarında aktif olarak yer almaya başlamıştır.

2020 yılında Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum Çerçevesi yayımlanmıştır. Bu yönetmelikle getirilen "Uy ya da Açıkla" esası, şirketlerin ESG ilkelerine uyumlarını yıllık raporlarında açıklamalarını gerektirmektedir. Sermaye Piyasası Kurulu, Şubat 2022'de yeşil ve sürdürülebilir borçlanma aracı ihracında uyulması gereken esasları düzenleyen **"Yeşil Borçlanma Aracı, Sürdürülebilir Borçlanma Aracı, Yeşil Kira Sertifikası, Sürdürülebilir Kira Sertifikası Rehberi"**ni yayımlamıştır. Rehber, tahvil ihraç süreçlerinin düzenleyici çerçevesini netleştirmesi ve kamuyu aydınlatma yükümlülükleri kapsamında yatırımcıları bilgilendirmesi ve çevre projelerini finanse etmesi nedeniyle, Türk finansal piyasalarının bütünlüğü ve istikrarı açısından önemli bir belgedir.

Türkiye Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), 2022 yılında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Standart 1 (International Financial Reporting Standards Standart 1-IFRS S1) **Sürdürülebilirlik ile İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler ve IFRS S2 İklimle İlgili Açıklamalar taslak belgelerini** yayımlamıştır. İklimle ilgili risk ve fırsatların tanımlanması, ölçülmesi ve açıklanması için gereklilikleri ortaya koymaktadır. Genel olarak, fiziksel riskler ve geçiş riskleri dahil olmak üzere iklimle ilgili artan riskler bağlamında, bunlar hakkında yetersiz bilgi, varlıkların yanlış fiyatlandırılmasına ve sermayenin yanlış tahsis edilmesine yol açabilir ve potansiyel olarak bu durum her ülkede finansal istikrarla ilgili endişelere yol açabilmektedir. Bu nedenle sürdürülebilirlik raporlaması, piyasa katılımcılarına iklimle ilgili risklerin ve fırsatların bir kuruluşun gelecekteki finansal durumunu gelir tablosunda, nakit akış tablosunda ve bilançosunda yansıtıldığı şekilde nasıl etkileyebileceğini anlamaları için rehberlik etmede önemlidir.

⁶ <https://ticaret.gov.tr/data/643ffd6a13b8767b208ca8e4/YMEP%202022%20Faaliyet%20Raporu.pdf>

⁷ <https://www.bddk.org.tr/KurumHakkinda/EkGetir/19?ekId=71>

⁸ <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2021/11/Republic-of-Türkiye-Sustainable-Finance-Framework.pdf>

Kurum ve Kuruluşlar tarafından kronolojik sırayla sürdürülebilirliğe yönelik atılan temel adımlara ilişkin özet tablo için lütfen Ek 1'i inceleyin.

1.2 Türkiye'de Sürdürülebilir Finans için Sektörel Dernekler, Çok Taraflı Kuruluşlar ve Özel Sektör Eylemi

Sektörel Dernekler

Türkiye'de, devlet kurumları ve kamu düzenleyici otoritelerinin yanı sıra çeşitli sivil toplum kuruluşları, çok taraflı kurumlar ve özel sektör aktörleri sürdürülebilir finansı desteklemektedir. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB), finansal sistemin gelişimine yönelik politikaların oluşturulmasına en fazla katkıda bulunan ve önerilerde bulunan kuruluşlardır. **TBB** tarafından 2014 yılında "**Bankacılık Sektörü İçin Sürdürülebilirlik Rehberi**" yayımlanmış ve Mart 2021'de güncellenmiştir. Ayrıca, Türkiye'de bankacılık sektörünün izlediği gelişmeleri, gelecek hedeflerini ve iyi uygulama örneklerini sunmak amacıyla Nisan 2023'te TBB tarafından "Bankacılık Sektöründe Sürdürülebilirlik: Sektör Görünüm Raporu" yayımlanmıştır. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** ve **Türk Sanayicileri ve İş adamları Derneği (TÜSİAD)** gibi diğer sektörel dernekler, **Türkiye'de sürdürülebilirliğin politika gündemine** önemli ölçüde katkıda bulunurken, kendi üyeleri arasında da farkındalık yaratmaktadır.

Borsa

Borsa İstanbul, Türkiye'de sürdürülebilir finans alanında rol oynamaktadır. **Şirketler için Sürdürülebilirlik Rehberi** ilk olarak 2014 yılında yayınlanmış ve 2020 yılında güncellenmiştir. Kılavuz, şirketlere ESG konularında bir yol haritası sunmaktadır. Borsa İstanbul, 2014 yılında BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ni (Borsa İstanbul - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası) başlatmış ve 2021 yılında veri şirketi Refinitiv iş birliği ile hesaplama metodolojisi revize edilmiş, endeksin hesaplanmasında ESG derecelendirmeleri kullanılmaya başlanmıştır.

Çok Taraflı Kalkınma Bankaları

Çok taraflı kalkınma bankaları (Multilateral Development Banks -MDB) Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (European Bank for Reconstruction and Development-EBRD), Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (International Bank for Reconstruction and Development-IBRD), Uluslararası Finans Kurumu (International Finance Cooperation-IFC), Avrupa Kalkınma Bankası (European Investment Bank- EIB), Fransız Kalkınma Ajansı (Agence Française de Développement-AFD) AFD Grup'tan AFD ve Ekonomik İşbirliği için Tanıtım ve Katılım Şirketi (Company of Promotion and Participation for the Economic Cooperation-PROPARCO) ve Alman Kalkınma Bankası (Kreditanstalt für Wiederaufbau-KfW) gibi ikili finansal kuruluşlar da sürdürülebilirlik hedefleri kapsamında finansmanı güçlendirmek üzere Türkiye'de faaliyet göstermektedir. Türkiye'nin Ekim 2021'de Paris İklim Anlaşması'nı onaylaması ve 2053 yılına kadar net sıfır karbon emisyonuna ulaşmayı taahhüt etmesinin ardından Türkiye'nin iklim eylemini desteklemek üzere Türkiye, IBRD, Fransa (AFD Grubu aracılığıyla), Almanya (KfW aracılığıyla), Birleşmiş Milletler ve EBRD arasında bir İklim Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Mutabakat Zaptı, Dünya Bankası Grubu ve diğer imzacılar için en az 3,2 milyar dolarlık teknik yardım ve ek kalkınma finansmanı sağlamak ve Türkiye'nin 2053 yılına kadar karbon nötr hedefine ulaşmaya yönelik ulusal katkı beyanlarını (NDC'ler) ve Uzun Vadeli Strateji'yi (Long Term Strategy- LTS) destekleyen projeler için özel finansmanın harekete geçirilmesine yardımcı olmak için bir çerçeve sunmaktadır. Aşağıdaki tabloda, Uluslararası Finans Kurum'larının (International Finance Institution-IFI) sürdürülebilir finansmanı teşvik etmek için Türkiye'ye verdiği destekler özetlenmektedir.

Tablo 1 IFI'ların Sürdürülebilir Ekonomiye Teşvik Etmek için Türkiye'ye Verdiği Desteğe Genel Bakış

Uluslararası Finans Kurumu	Hedef Kullanıcı/Sektör/Kapsam	Tanım
Avrupa Yatırım Bankası EIB)	Temel ulaşım ve kentsel altyapı, çevre ve tarım projelerinin yanı sıra küçük işletmelerin finansmana erişiminin artırılması için Türkiye'deki yerel ortakları desteklemek	EIB, 1960'ların ortalarından beri ülkenin kalkınmasını desteklemektedir. Türkiye'deki toplam EIB finansmanı (faaliyete başladığından bu yana) 262 proje için 30,5 milyar Euro'dur. ⁹
Dünya Bankası	Daha dayanıklı yeşil ekonomiye geçişi desteklemek için kamu kurumlarının kurumsal kapasitesini güçlendirmek.	¹⁰ IBRD ve IDA'nın Türkiye'ye proje düzeyinde toplam kredisi, 2014'ten 2023'e kadar yaklaşık 11 milyar ABD dolarıdır. ¹¹ Dünya Bankası, iklim değişikliğinin etkileriyle mücadeleye yardımcı olmak ve yeşil bir ekonomiye yatırım yapmak için Türkiye'de yeşil geçişi desteklemektedir. Dünya Bankası, 2022 yılında daha sürdürülebilir ve rekabetçi bir tarım sektörünü desteklemek ve ülkenin ¹² çeşitli illerinde iklim-akıllı teknolojilerin ve uygulamaların kullanımını teşvik etmek amacıyla Türkiye'ye 341,27 milyon ABD doları tutarında kredi kullandırmıştır. Dünya Bankası, 2021 yılında kamu binalarının deprem tehdidine karşı güçlendirmek ve aynı zamanda enerji verimliliklerini arttırmak amacıyla Türkiye'ye 265 milyon ABD doları tutarında kredi kullandırmıştır. ¹³
Fransız Kalkınma Ajansı (AFD) Grubu	Daha kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümenin yanı sıra düşük karbon ekonomisine geçişi teşvik etmeyi amaçlayan projeler aracılığıyla kamu ve özel finans kurumlarına politika temelli krediler ve hibeler sağlamak.	2004 yılından bu yana Türkiye'de 4 Milyar Euro'dan fazla finansman sağlanmıştır. ¹⁴ AFD, 2012-2022 Türkiye'de orman yönetiminin iyileştirilmesi için kamu kurumlarını kamu politikası kredisi (600 milyon Euro) ve teknik destek hibesi (1,2 milyon Euro) sağlanmıştır. ¹⁵ AFD, 2022 yılında döngüsel ekonomi projeleri için Türkiye Sinai Kalkınma Bankası (TSKB)'ye 80 milyon Euro tutarında kredi kullandırılmış, TSKB'ye sağladığı toplam finansman 475 milyon ¹⁶ Euro'ya ulaşmıştır. AFD, TKYB'nin 2022'deki ilk sürdürülebilir tahvil ihracına 100 milyon Euro yatırım yapmıştır. ¹⁷ AFD ¹² , Türkiye'deki enerji verimli bina sayısını artırmayı hedefleyen 'Yeşil Konut Projesi' kapsamında 2020 yılında Vakıf Bank'a 200 milyon Euro kredi kullandırmıştır. ¹⁸ Mart 2023'te Proparco, KOBİ'leri yeşil projeler (yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği) ve kadın girişimciliği için desteklemek amacıyla Akbank'a 50 milyon ABD doları tutarında kıdemli kredi kullandırmıştır. ¹⁹ Haziran 2023'te Proparco, Denizbank'a 610 milyon \$'a eşdeğer Çeşitlendirilmiş Ödeme Hakları (Diversified Payment Rights-DPR) ihracının bir parçası olarak 70 milyon USD'ye kadar birincil borç sağlamıştır. Böylece banka, Şubat 2023 depreminden etkilenen bölgelerin yeniden inşasına katılabilecek ve enerji geçiş projelerine katkıda bulunabilecektir. ²⁰
Asya Altyapı Yatırım Bankası (Asian Infrastructure Investment Bank- AIIB)	Türkiye'nin iklim değişikliği azaltımı ve uyum hedeflerine katkıda bulunmak için bir kalkınma bankası aracılığıyla devlet destekli çok sektörlü bir imkan sağlamak.	²¹ 2018'den bu yana Türkiye'ye 3,8 milyar dolardan fazla kaynak sağladı. AIIB ve TSKB, Türkiye Cumhuriyeti'nin Paris İklim Anlaşması uyarınca iklim değişikliği azaltım ve uyum hedeflerine katkı sağlamak amacıyla 200 milyon ABD doları tutarında kredilendirme anlaşması imzaladı. Tesis, Türkiye Hükümeti'nin garantisi ile desteklenmektedir.
Uluslararası Finans Kurumu (IFC)	Özel sektör yatırımlarına finansman sağlamak, ESG standartlarını tanıtmak için finansal kuruluşlarla	²² IFC'nin 2014'ten 2023'e kadar Türkiye'ye yaptığı toplam yatırım yaklaşık 7 milyar ABD dolarıdır ²³ . IFC , Türkiye'nin en az gelişmiş 20'den fazla ilindeki küçük işletmelere yönelik önemli finansman için 2021 yılında Akbank'a 50 milyon ABD doları tutarında kredi kullandırmıştır. ²⁴ Ayrıca TSKB'nin 2022 yılında IFC'den

⁹ <https://www.eib.org/en/projects/regions/enlargement/Türkiye/index.htm>

¹⁰ 30 Nisan 2023 itibarıyla.

¹¹ <https://financesapp.worldbank.org/summaries/ibrd-ida/#ibrd-len/countries=TR/>

¹² <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/30/world-bank-provides-341-million-boost-to-advance-green-and-competitive-growth-of-Türkiye-s-agricultural-sector>

¹³ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2021/06/09/world-bank-provides-265-million-boost-to-improve-earthquake-resilience-and-energy-efficiency-of-public-buildings-in-turk>

¹⁴ <https://www.afd.fr/en/page-region-pays/Türkiye>

¹⁵ <https://www.afd.fr/en/actualites/communiqué-de-presse/numerous-and-promising-results-sustainable-management-forests-franco-turkish-cooperation>

¹⁶ <https://www.tskb.com.tr/en/about-us/about-us/news/eur-80-million-loan-from-afd-to-tskb-for-supporting-circular-economy>

¹⁷ [https://www.afd.fr/en/carte-des-projets/kyb-first-sustainable-bond-issue?origin=/en/carte-des-projets?view=list&page=all&filter\[0\]=type_k=page_afd_project&filter\[1\]=type_k=page_ong_project&filter\[2\]=type_k=page_research_project&filter\[3\]=source_k=afd&query=%2A&size=10000&from=0&sort=year_k%2Casc&facetOptions\[0\]=funding_program_k,size,200&facetOptions\[1\]=funding_type_k,size,200&facetOptions\[2\]=thematic_k,size,200&facetOptions\[3\]=country_k,size,200&facetOptions\[4\]=program_family_k,size,200&facetOptions\[5\]=year_k,size,200](https://www.afd.fr/en/carte-des-projets/kyb-first-sustainable-bond-issue?origin=/en/carte-des-projets?view=list&page=all&filter[0]=type_k=page_afd_project&filter[1]=type_k=page_ong_project&filter[2]=type_k=page_research_project&filter[3]=source_k=afd&query=%2A&size=10000&from=0&sort=year_k%2Casc&facetOptions[0]=funding_program_k,size,200&facetOptions[1]=funding_type_k,size,200&facetOptions[2]=thematic_k,size,200&facetOptions[3]=country_k,size,200&facetOptions[4]=program_family_k,size,200&facetOptions[5]=year_k,size,200)

¹⁸ https://www.vakifbank.com.tr/documents/inv_pres/EUR%20200%20million%20loan%20from%20AFD%20to%20Vak%C4%B1fBank.pdf

¹⁹ <https://www.proparco.fr/en/actualites/proparco-support-smes-turkey-akbank-fostering-green-projects-and-woman-entrepreneurship>

²⁰ <https://www.proparco.fr/en/actualites/turkiye-denizbank-committed-climate-and-earthquake-victims-support-proparco>

²¹ https://www.aiib.org/en/projects/list/year/All/member/T%C3%BCrkiye/sector/All/financing_type/All/status/All

²² 7 Haziran 2023 itibarıyla.

²³ <https://financesapp.worldbank.org/summaries/ifc/#ifc-isp/countries=TR/>

²⁴ <https://pressroom.ifc.org/all/pages/PressDetail.aspx?ID=26704>

	birlikte çalışmak; ekonomik aktiviteyi desteklemek, istihdam yaratmayı teşvik etmek, kadınların finansmana erişimini artırmak. Belediyeler	(WBG) 100 milyon ABD doları temin etmesiyle, IFC şirketlerde toplumsal cinsiyet eşitliği uygulamalarının teşvik edilmesini desteklemiştir.²⁵ IFC, iklim değişikliğiyle mücadele etmek için Ekim 2021'de İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi (İZSU) ile altyapı alanında 30 milyon ABD Doları tutarında ilk küresel sürdürülebilirlik bağlantılı kredisini imzalamıştır.²⁶ Ayrıca, IFC finansmanı aracılığıyla Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş. operasyonlarını modernize edecek, karbon ayak izini azaltacak ve işleme kapasitesini genişletecektir. IFC, bu programı kısmen Yeşil Kredi (IFC Kredisi) olarak yapılandırılacak olan 90 milyon ABD doları tutarında kıdemli bir kredi ile finanse edecektir. Kredi Mart 2023'te²⁷ onaylanmıştır
Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)	- Daha yeşil, düşük karbonlu, dirençli bir ekonomiye geçişi hızlandırmak için yeşil finansman, enerji sektörü, dönüşüm, dekarbonizasyon ve altyapıya odaklanan özel sektör projeleri - TSKB'nin Türkiye genelinde enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji de dahil olmak üzere yeşil dönüşüm odaklı teknoloji ve hizmetleri finanse etmesi	EBRD, 2022'de Türkiye'ye 1,63 milyar avro yatırım yaparak, Banka'nın faaliyet gösterdiği tüm ekonomiler arasında en yüksek yıllık yatırım hacmini elde etmiştir. EBRD'nin çabaları, 2022 yılında 500 milyon Euro'luk Yeşil Ekonomi Finansman Programının (Green Economy Financing Facility- GEFF) duyurulmasıyla ülkedeki yeşil finansmanın genişletilmesini desteklemiştir. GEFF çerçevesinde EBRD tarafından TSKB'ye toplam 53,5 milyon Euro kaynak sağlanmıştır.²⁸ ²⁹GEFF kapsamında Türkiye'ye tahsis edilen 500 milyon avro, ülkenin yeşil, düşük karbonlu ve sürdürülebilir bir ekonomiye doğru ilerlemesini finanse etmek için 24 Kasım 2012'de onaylanmıştır. GEFF Türkiye, Türkiye'de uygulanan SEFF programlarının (MidSEFF, TurSEFF ve TuREEFF) geçmiş performansına dayanmaktadır. 2010 yılından bu yana, bu üç program³⁰ kapsamında 2 milyar Euro'nun üzerinde 8.000'den fazla sürdürülebilir enerji ve kaynak verimliliği projesi finanse edilmiştir.
Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası (Japan Bank for International Cooperation - JBIC)	Yerel kalkınma bankalarına JBIC'in Yeşil Operasyonları kapsamında yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projeleri için kredi limiti sağlamıştır	TSKB'ye 2022 yılında toplam 220 milyon ABD doları tutarında kredi sağlanmıştır.³¹ Bu kredi kapsamında TSKB, Türkiye'de sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği yatırımlarını finanse edecektir. JBIC, Mart 2021'de Türkiye'deki yenilenebilir enerji projeleri ve enerji verimliliği projelerine TKYB aracılığıyla finansman sağlamak için JBIC'in yeşil operasyonları kapsamında 170 milyon ABD doları tutarında kredi limiti kullandırmıştır.³² Bu, Mart 2013 ve Mart 2015'teki kredilerin ardından TKYB'ye sağlanan üçüncü yeşil kredidir.
KfW Kalkınma Bankası	- Daha esnek yeşil ekonomiye geçişi desteklemek için kamu kurumlarının kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi - Özel bankalar aracılığıyla iklim değişikliği-emisyon azaltım projeleri için kredi limitleri sağlamak; TSKB ve TKYB.	KfW, Alman Federal Hükümeti adına Türkiye'de sürdürülebilir ekonomik kalkınma, eğitim ve istihdam (mesleki eğitim) ile mülteciler ve göç alanlarını finanse etmektedir. KfW ayrıca, iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum önlemleri için 200 milyon Euro'luk ek finansman ile Türkiye'deki iklim projelerini desteklemektedir. KfW, 10 yılı aşkın süredir Türkiye'de iklim eylemini ve enerji sektörünün dönüşümünü desteklemektedir. Özellikle Türk kalkınma bankalarına verilen krediler, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılmasına ve enerji verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunarak ülkede daha ilerici bir iklim politikasının teşvik edilmesini sağlıyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması ve enerji verimliliği amacının iyileştirilmesi amacıyla son yıllarda TSKB'ye 500 milyon Euro'nun üzerinde kredi kullanılmış, devlete ait TKYB'ye ise yaklaşık 130 milyon Euro tutarında kalkınma kredisi kullanılmıştır.³³

²⁵ <https://www.tskb.com.tr/en/about-us/about-us/news/tskb-signs-usd-100-million-women-employment-loan-agreement-with-ifc>

²⁶ https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/news_ext_content/ifc_external_corporate_site/news+and+events/news/tapping-sustainable-finance-to-tackle-climate-change

²⁷ <https://disclosures.ifc.org/project-detail/SII/47493/assan-aluminyum-san-ve-tic-a-s>

²⁸ <https://www.ebrd.com/news/2023/ebrd-invested-163-billion-in-trkiye-in-2022.html>

²⁹ <https://www.ebrd.com/news/2022/new-500-million-facility-to-green-Turkeyes-financial-system.html>

³⁰ <https://ebrdgeff.com/tr/the-programme/about-geff/>

³¹ <https://www.tskb.com.tr/en/about-us/about-us/news/tskb-signs-a-usd-220-million-loan-agreement-with-ibic>

³² <https://kalkinma.com.tr/bizden-haberler/ilkeyrek>

³³ <https://www.kfw-entwicklungsbank.de/International-financing/KfW-Development-Bank/Local-presence/Europe/Turkiye/>

Özel Sektör

*Türk bankaları, endüstri öncülüğünde gönüllü girişimlerde bulunan, yatırımların ve diğer finansal ürün ve hizmetlerin finansmanı yoluyla ESG etkisini sürece dahil eden kilit oyuncular olarak öne çıkmaktadır.*³⁴ Birçok Türk bankası, **İlkeler Sorumlu Bankacılık, Net-Sıfır Bankacılık İttifakı**³⁵ gibi küresel girişimlere katılmıştır.³⁶ Örnek olarak, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (United Nations Environment Programme Finance Initiative-UNEP FI) tarafından geliştirilen '**Sorumlu Bankacılık İlkeleri**'ne Türkiye'den sekiz ticari banka imza atmıştır. Bu ilkeler, BM SKA ve 2015 Paris İklim Anlaşması'nın hedefleriyle uyumlu olarak sürdürülebilir bir geleceğin şekillendirilmesinde bankacılık sektörünün rolünü ve sorumluluklarını belirlemektedir.

Dört Türk ticari banka³⁷, sektör liderliğindeki ve BM'nin düzenlediği **Net-Sıfır Bankacılık Birliğine** imza atmış, kredi ve yatırım portföylerini 2050 yılına kadar sıfır emisyon hedefleriyle uyumlu hale getirme taahhüdünde bulunmuştur ve ayrıca iş ortakları ile müşterilerini karbon emisyonlarını azaltma konusunda destekleyeceklerdir. Raporlama açısından, **bankalar sadece finansal tablolarını açıklamakla kalmayıp, gönüllülük esasına dayalı sürdürülebilirlik, entegre, Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project-CDP) ve etki raporlarını da açıklamaktadır.** TSKB, TKYB ve Garanti BBVA, İş Bankası, Yapı Kredi, Akbank gibi birçok büyük ticari banka, sürdürülebilir finans ürünleri sunan sektörün liderleri arasında yer almaktadır.

Ticari bankalar da yeşil borç piyasalarında aktiftir. TSKB'nin 2016 yılında başlattığı yeşil tahvil ihracından bu yana, bankacılık sektörünün **toplam yeşil/sürdürülebilir tahvil ihraç hacmi yaklaşık 5 milyar ABD dolarına**³⁸ ulaşmıştır. En büyük tahvil tutarı, Vakıfbank'ın 750 milyon ABD doları tutarındaki sürdürülebilir Euro Bond'udur. TKYB'nin AFD tarafından ilk sürdürülebilir tahvil ihracı için sağlanan 100 milyon Euro'luk finansman ile bugüne kadar yeşil/sürdürülebilir tahvil piyasasında 10 farklı banka faaliyet göstermiştir.

Türk bankaları, ülkenin ilk yeşil finans girişimlerinin büyük bir bölümünü oluşturan Türkiye'deki enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji projeleri için ana finansman kaynağı olmuştur. Hacim şu anda minimum olmasına rağmen, bankalar da yeşil/sürdürülebilir tahviller ihraç etmeye başlamıştır.

Enstrümanın finans dışı sektör tarafından alımı yavaş olmakla birlikte büyümektedir. 2016 yılından bu yana toplam 10 şirket yaklaşık **2 milyar ABD doları** tutarında yeşil ve sürdürülebilirlik tahvili ihraç etmiştir (**aşağıdaki tabloya bakınız**). Tahvil ihraç eden şirketlerin bileşimi, imalat, inşaat, enerji, sağlık ve yiyecek ve içecek dahil olmak üzere çeşitli sektörleri temsil etmektedir.

³⁴ İlkeler aracılığıyla bankalar, temel stratejilerini, karar alma, borç verme ve yatırımlarını BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumlu hale getirmek için harekete geçerler. Çerçeve 6 İlkeden oluşmaktadır; Uyumlama, Etki ve Hedef Belirleme, Müşteri ve Müşteriler, Paydaşlar, Yönetişim ve Kültür, Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik.

³⁵ NZBA, bilime dayalı iklim hedefi belirlemeyi hızlandırmak ve ortak uygulamalar geliştirmek için [Sorumlu Bankacılık İlkeleri](#) kapsamındaki amiral iklim girişimidir. İttifak karbondan arındırma stratejilerinin uygulanmasını güçlendirir, hızlandırır ve destekler

³⁶ Akbank, Garanti BBVA, Şekerbank, İş Bankası, TKYB, TSKB, YKB, ING Bank

³⁷ TSKB, İş Bankası, Halkbank ve Garanti BBVA

³⁸ Banka Duyuruları ve Kamuyu Aydınlatma Platformu

Tablo 2. Kurumsal Tahvil İhraçları

Kurumsal Tahvil İhraçları					
Yayınlanma Tarihi	Tutar (Milyon)	Para birimi	Vade	Tür	İhraç Eden
07.12.2016	288	AVRO	20 yıl	Yeşil Tahvil	Rönesans Sağlık Yatırım
17.08.2017	400	TL	4 yıl 3 ay	Yeşil Tahvil	YDA İnşaat
05.05.2020	50	TL	1 yıl	Sürdürülebilir kira sertifikası	Zorlu enerji
17.08.2020	100,5	TL	2 yıl	Yeşil Tahvil	Arjantin
10.05.2021	350	AVRO	5 yıl	Yeşil Tahvil	Arçelik
27.08.2021	750	USD	5,5 yıl	Yeşil Tahvil	Aydem Yenilebilir Enerji
15.11.2021	250	TL	2 yıl	"Düşük Karbonlu Ekonomiye Geçiş" temalı	Palen Enerji
17.12.2021	133,5	TL	1 yıl	Sürdürülebilir kira sertifikası	YEDAŞ
21.01.2022	500	USD	7 yıl	Sürdürülebilirlik- endeks bağı	Coca Cola
21.10.2022	1500	TL	728 gün	Yeşil Tahvil	Enerjisa

Finans dışı sektörlerdeki bazı şirketler de sürdürülebilirlik ile ilgili girişimlerde aktiftir. Bu girişimlerin, emisyonlarını azaltma taahhütleri bulunmaktadır. Bilim Temelli Hedefler girişimi (Science-Based Targets initiatives-SBTi), şirketlerin bilime dayalı emisyon azaltma hedefleri belirlemek için katıldıkları küresel bir platformdur.

SBTi veri tabanına göre, Türkiye'den toplam 52 şirketin SBTi tarafından beyan edilen ve/veya onaylanan taahhüt ve hedefleri bulunmaktadır.

Taahhütler, bir kuruluşun hedef geliştirme ve bunları 24 ay içinde doğrulama için sunma niyetini göstermektedir. Bu kuruluşların henüz doğrulanmış bilim temelli hedefleri yoktur. Türkiye'den toplam 52 şirketin 39'u SBTi'ye taahhüt vermiştir.

Türkiye'den SBTi tarafından onaylanan hedefleri olan 13 şirket bulunmaktadır (Tablo 2'ye bakınız). Bu hedefler; şirketlerin ve finans kurumlarının sera gazı (GHG) emisyonlarını azaltmaları için SBTi tarafından incelenip onaylanmış, açıkça tanımlanmış, bilime dayalı hedeflerdir.

Tablo 3. Bilim Temelli Hedefler Girişimi tarafından onaylanan iklim hedeflerine sahip şirketlerin listesi

Firma Adı	Yakın dönem - Hedef Durum	Yakın dönem - Hedef Sınıflandırma ası	Yakın dönem - Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütlü	BA1.5	Sektör
Abdi İbrahim İlaç	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İlaç, Biyoteknoloji ve Yaşam
Airties Grup A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Telekomünikasyo n Hizmetleri
ARÇELİK A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	2°C'nin çok altında	2030	Evet	Evet	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler
As Çelik Döküm İşleme San. ve Tic. A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Madencilik- Demir, Alüminyum, Diğer Metaller
ASKON DEMİR ÇELİK SANAYİ TİCARET A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İnşaat Malzemeleri
BİRİKİM MÜHENDİSLİK VE ENDÜSTRİYEL YÜKLENİM LTD ŞTİ	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İnşaat ve Mühendislik
BRISA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK İMALAT VE TİCARET A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Lastik
Gülermak Çelik Konstrüksiyon Sanayi ve Ticaret A.Ş. Inc.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İnşaat ve Mühendislik
Kalkancı Pres Döküm ve Kalıp San. Tic. A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Otomobiller ve Bileşenleri

Firma Adı	Yakın dönem - Hedef Durum	Yakın dönem - Hedef Sınıflandırma ası	Yakın dönem - Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütlü	BA1.5	Sektör
Kayahan Makine Hidrolik A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Elektrik Ekipmanları ve Makineleri
KAYSERİ ULAŞIM A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	2°C'nin çok altında	2028	Hayır	Hayır	Kara Taşımacılığı- Demiryolu Taşımacılığı
Mavi Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	MALI 2030	Hayır	Hayır	Perakende
VLS ENDÜSTRİYEL SATIS LTD ŞTİ	Hedefler Belirlenmiş	2°C'nin çok altında	2030	Hayır	Hayır	Elektrik Ekipmanları ve Makineleri

Türkiye'den SBTi taahhüdü/hedefi olan şirketlerin listesi, İlaç, Biyoteknoloji ve Yaşam, Telekomünikasyon Hizmetleri, İnşaat Malzemeleri, Madencilik- Demir, Alüminyum, Diğer Metaller, Otomobil ve Yedek Parçalar, Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta, Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Lüks Mallar, Otomobiller ve Bileşenleri, Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler (şirketlerin tam listesi için Ek 2'ye bakınız).

Yurt içi hisse senedi piyasalarında da olumlu gelişmeler yaşanmıştır. BİST Sürdürülebilirlik Endeksi 2014 yılında başlatılmıştır. Şirketlerin çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim risklerine ilişkin politika oluşturma sürecinde rehberlik eden ve sorumlu yatırımcılara şirketlerin sürdürülebilirlik politikaları hakkında bilgi aktaran bir platformdur. BİST Sürdürülebilirlik Endeksi ilk kurulduğunda sadece 15 şirketten oluşurken, 2023 yılı itibarıyla endekste yer alan şirket sayısı 72'ye ulaşmıştır. Bu şirketlerden 15'i finansal hizmetler sektöründe, diğer 57'si ise finans dışı sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Ayrıca sürdürülebilirlik performansı yüksek, büyük ve likit şirketlerden oluşan BİST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi Kasım 2022'de hayata geçirilmiştir. Bu endekste yer almak için belirlenen kriterler, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne göre daha katıdır.

BİST tarafından oluşturulan Sürdürülebilirlik Endeksleri, Türkiye'de finansal olmayan raporlamanın gelişimi açısından faydalıdır. Ayrıca, Borsa İstanbul'da işlem gören kuruluşlarla sürdürülebilirlik konusundaki farkındalık, bilgi ve uygulamayı artırmaktadır.

Büyük ölçekli şirketler, özellikle ihracata yönelik şirketler ve küresel tedarik zincirine entegre olmuş şirketler, sürdürülebilirlik raporlarını gönüllü olarak açıklamaktadır. Sürdürülebilirlik raporlarında şirketler,

sürdürülebilirlik stratejilerini, hedeflerini ve çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) alanlarındaki ilerlemelerini finansal performanslarıyla birlikte açıklamaktadır. Ayrıca bu şirketlerin çoğu (Arçelik, Kordsa Teknik Tekstil, Tekfen Holding, Eti Soda gibi) iklim değişikliği ve su güvenliği etkilerini Karbon Saydamlık Projesi (CDP) kapsamında gönüllü olarak açıklamaktadır. Özel bir platform olarak CDP, şirketleri hissedarlar, müşteriler ve kurum/kuruluşlar dahil olmak üzere piyasa güçlerinden yararlanarak çevresel bilgilerini ölçmeye ve açıklamaya teşvik etmektedir.

1.3 Sürdürülebilir Finansın Gelişimini Engelleyen Faktörler

Kamu kurumlarının son dönemlerdeki düzenleme ve rehberlik girişimlerine rağmen Türkiye'de sürdürülebilir finans konusunda hâlâ gelişmeye açık pek çok alan vardır. Çeşitli yapısal ve döngüsel faktörlerin iyileştirilmesi, sürdürülebilir finansın gelişimini destekleyecektir.

Tablo 4. Türkiye'de Sürdürülebilir Finansın Gelişimini Engelleyen Temel Faktörler

Sürdürülebilir Finansın Gelişimini Engelleyen Faktörler
Makroekonomik faktörler: Küresel makroekonomik belirsizlikler ve jeopolitik risk, Türkiye'deki varlık ve kuruluşların risk seviyelerini arttırmıştır. Bankacılık sektöründeki, kronik düşük ulusal tasarruf sorunu ve kısa vadeli fonlama yapısı, bankaların uzun vadeli fonlara erişimini kısıtlamaktadır.
Mikroekonomik faktörler: Yenilenebilir enerji kaynakları dışında, özel sektör tarafından sınırlı bir "güvenilir" yeşil proje geliştirme arzı bulunmaktadır. Binalar ve ulaşım altyapısı gibi belirli sektörlerde, büyük ölçekli yeşil altyapı projelerinin yüksek ön maliyetleri ve küçük ölçekli çiftlikler için tarımda düşük yatırım tutarı ve yüksek işlem maliyetleri zorluklar oluşturmaktadır.
Veri ve Bilgi: Yeşil yatırımların ve faaliyetlerin resmi olarak sınıflandırılmaması, standardizasyonu ve etiketlenmemesi, özel sektörün finansal ürünler, portföyler ve hizmetler tasarımı kısıtlamaktadır. Kapsamlı değerlendirmeler yapmak için güvenilir çevresel verilerin sınırlı mevcudiyeti ve karbon emisyonları ve diğer sürdürülebilirlik konularında gönüllü kurumsal raporlamanın düşük alımı/olması, ülkede sürdürülebilir finans gelişimini daha da engellemektedir.
Pazar Bilinirliği: Firmaların Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı benimsemeleri için yaklaşan gereksinimler hakkında sınırlı farkındalık. Sürdürülebilirlik ile ilgili faaliyetler büyük ölçüde finansman sağlayan IFI'ların temel talepleri doğrultusunda yürütülmektedir. Şirketleri sürdürülebilirlik konusunda yönlendiren yasal düzenlemeler yeterince olgunlaşmadığından, şirketler sürdürülebilirlik raporlamasından kaçınma eğilimindedir.
Kurumsal Gelişim: Birçok devlet kurumu ve düzenleyici, son zamanlarda sürdürülebilir finansla ilgili girişimler ve düzenleyici gelişmelerle meşgul olsa da sürdürülebilir finansın kurumsal temeli hala gelişmektedir. (Detaylı bilgi için Proje kapsamında hazırlanan Türkiye Bağlamında Yeşil Taksonomilerin İncelenmesi konulu raporu inceleyebilirsiniz Kılavuzlar, bağlayıcı düzenlemeler, teşvik politikaları ve durum tespiti mekanizmaları şeklindeki kolaylaştırıcı yapılar geliştirilmektedir. Bu kapsamda, temel bir düzenleme olarak taksonomi, sürdürülebilir finans için politika çerçevesini olgunlaştırmaya yönelik önemli bir adım olacaktır.

Bu bağlamda, **Türkiye'nin ulusal taksonomisi**, yeşil bir geçiş için sürdürülebilir finansmanın üretilmesinde ve yönlendirilmesinde kilit rol oynayacaktır. Yeşil faaliyetleri ve yatırım alanlarını ülkenin yerel sürdürülebilirlik öncelikleri, uluslararası hedefleri ve taahhütleri ile ilişkili olarak **kategorize edecek ve sınıflandıracak ulusal düzenleyici çerçevenin önemli bir ayağını** oluşturacaktır. Küresel uygulamalar doğrultusunda, finansal hizmetler sektörüne sürdürülebilir finans araçları, ürünleri ve hizmetleri geliştirmek ve etiketlemek için rehberlik edecek ve düzenleyecektir. Finansal ve finansal olmayan kuruluşlar için **sürdürülebilirlik raporlama ve açıklama kılavuzlarının kolaylaştırılması**, piyasa şeffaflığını ve sinyalizasyonunu da artıracaktır. Bu, kurumsal eylemleri izleme ve doğrulama çabalarına yardımcı olacak ve **"yeşil aklama"** dan kaçınacaktır. Türkiye'nin ulusal taksonomisi, yatırımcı tabanını genişleterek ve derinleştirerek sürdürülebilir finans için sermaye piyasalarının gelişiminin ilerlemesine yardımcı olacak

ve bu da Türkiye ekonomisinin yeşil büyümesi ve geçişi için **uzun vadeli finansmanın kullanılabilirliğini** artıracaktır.

Taksonomiler, daha geniş bir yeşil finans ekosisteminin parçası olmaları durumunda etkilidir. Politika yapıcılar ve düzenleyiciler tarafından politika alanları (finans, ticaret, yatırım) ve sektörler genelinde sürdürülebilir finans girişimlerini teşvik etmek için uyumlu ve uyumlaştırılmış çabalara ihtiyaç vardır. Bir politika kaldıracı olarak önemli bir rol oynaması için, yeşil sınıflandırmanın ayrıca, izleme, raporlama ve hedef belirleme amaçları için taksonomiye kullanacak belirli paydaş gruplarını ve varlıkları tanımlaması gerekecektir. İlgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının geliştirme sürecine katılımı, bir sonraki bölümde ele alınan bir taksonominin başarılı bir şekilde uygulanmasının anahtarıdır.

2 Taksonomi Paydaşlarının Belirlenmesi ve Nitelendirilmesi

Yeşil taksonomi geliştirme sürecinde, paydaşların ve niteliklerinin ve profillerinin belirlenmesi önemli bir adımdır. Paydaşların gerçek, geniş kapsamlı ve sürekli istişareye dayanması, yeşil taksonomi gelişiminin merkezi unsuru olan *şeffaflığı* sağlayacak ve taksonominin benimsenmesini kolaylaştıracaktır. Yeşil taksonomi geliştirme sürecinin başlangıcında taksonomiye kullanacak veya bundan etkilenecek paydaşları açıkça belirlemek de aynı derecede önemlidir.

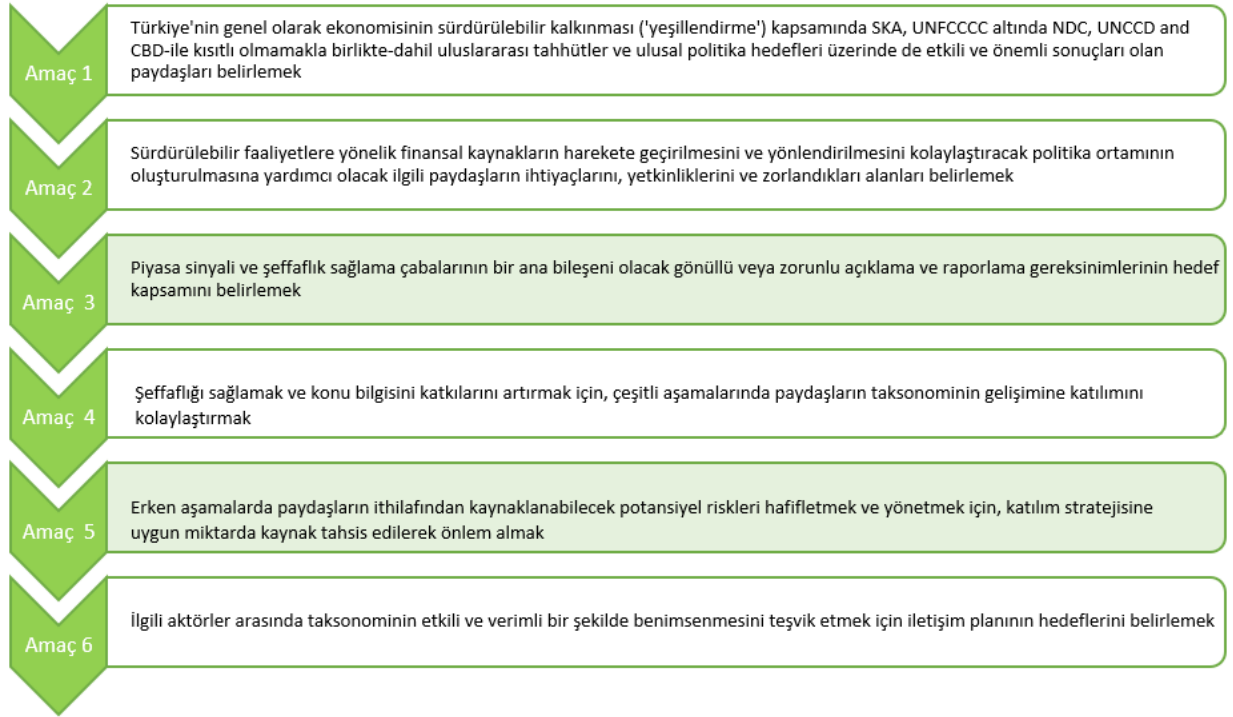
Bu bölümde, **paydaş belirleme, seçme ve kapsam belirleme sürecinin** amaçları açıklanmakta ve bu proje kapsamında diğer ülkelerde geliştirilen taksonomilerin analizi ve uygulamaları **temel alınarak** paydaş grupları tanımlanmaktadır. Taksonomi ile ilgili hedeflerin ve kullanım örneklerinin bir listesi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Hazırlanan uzun listeye dayanarak, **metodolojik Excel** (lütfen Ek 5'e bakınız), belirli katılım amaçları için paydaşları daha net bir şekilde belirlemek ve kapsamını genişletmek ve hedef odaklı ve etkili iletişim ve katılım stratejilerine izin vererek, çeşitli paydaşları ve onların ihtiyaçlarını anlamak için bir çerçeve sağlamak üzere geliştirilmiştir. *Bu kapsamlı matris sadece taksonominin belirli kullanıcılarının tanımlanmasına yardımcı olmakla kalmayacak, aynı zamanda daha etkili bir katılım stratejisi, risk ve veri yönetimi sağlamak için her bir paydaşın haritalanması ve analizi amacıyla İklim Değişikliği Başkanlığı (İDB) için bir kılavuz olacaktır.*

Paydaş Seçimi ve Kapsam Belirleme Sürecinin Amacı

Türkiye'de yeşil taksonomi için paydaş ekosistemi oluşturma prosedürünün temel amaçları aşağıda özetlenmiştir.

Şekil 3 Paydaş Belirleme ve Kapsam Belirleme Sürecinin Amacı

Bu proje kapsamında incelenen taksonomilerin çoğu, paydaşların sistematik analizini yapmamaktadır. Genellikle taksonomiler arasında yaygın olarak tanımlanan hedef paydaş gruplarını (örneğin, finansal kurumlar, düzenleyiciler vb.) listelerler. Bu çalışma kapsamında, taksonomiden etkilenen, sonucu etkileyebilecek veya sınıflandırma üzerinde etkisi olabilecek potansiyel kullanıcıların ve kuruluşların nitelendirilmesini ve haritalamasını içeren daha nitelikli bir yaklaşım izlenmektedir.

Ulusal Taksonominin Önerilen Paydaş/Kullanıcı Grupları

Aşağıdaki tablo, Türkiye'nin Ulusal Taksonomisi için önerilen kilit paydaş gruplarını ve bunların taksonomiye ilişkin potansiyel kilit rollerini, danışman ekibinin AB ve diğer gelişmekte olan pazarlardaki taksonomi ve literatür incelemelerini ve Türkiye'nin ulusal bağlam analizini özetlemektedir.

Yeşil bir taksonominin kullanıcıları, amacına ve uygulamasına bağlı olarak değişebilir. Genel olarak, taksonominin kullanıcıları aşağıdaki kategorilere ayrılır (ayrıntılar için Tablo 5'e bakınız):

Finansal Kurumlar: Bankalar, varlık yöneticileri ve diğer finansal kurumlar, yatırımların çevresel sürdürülebilirliğini değerlendirmek, portföylerinin sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumunu belirlemek ve ilgili bilgileri paydaşlara açıklamak için yeşil bir taksonomi kullanabilir.

KOBİ'ler ve Kurumsal Şirketler: İşletmeler, operasyonlarının, ürünlerinin ve tedarik zincirlerinin çevresel etkilerini değerlendirmek için yeşil taksonomiye başvurabilirler. Sürdürülebilir uygulamaları belirlemelerine ve önceliklendirmelerine, çevresel hedefler belirlemelerine ve sürdürülebilirlik performanslarını paydaşlara raporlamalarına yardımcı olabilir. Taksonomi ile iyi bir uyum, şirketlerin itibarını ve dolayısıyla finansmana erişimini artırabilir ve bu durum onları bankalar ve yatırımcılar için daha cazip hale getirebilir.

Yatırımcı: Kurumsal ve bireysel yatırımcılar, şirketlerin, sektörlerin veya projelerin çevresel kimlik bilgilerine dayanarak bilinçli yatırım kararları almak için yeşil bir taksonomi kullanabilirler. Sürdürülebilir yatırım fırsatlarını belirlemede ve çevresel riskleri yönetmede onlara yardımcı olabilir.

Düzenleyiciler ve Politika Yapıcılar: Devlet organları, düzenleyici kurumlar ve politika yapıcılar, sürdürülebilir finans ve sorumlu yatırım için standartlaştırılmış çerçeveler ve kılavuzlar oluşturmak için yeşil taksonomi geliştirebilir ve kullanabilir. Çevresel sürdürülebilirlik ile ilgili düzenlemelerin, teşviklerin ve raporlama gerekliliklerinin geliştirilmesini destekleyebilir.

Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar): Çevre örgütleri, sürdürülebilir uygulamaları değerlendirmek ve savunmak, çeşitli endüstrilerin çevresel etkilerini izlemek ve şirketleri sürdürülebilirlik taahhütlerinden sorumlu tutmak için yeşil sınıflandırma kullanabilir.

Araştırmacılar ve Akademisyenler: Finans, ekonomi, çevre çalışmaları ve sürdürülebilirlik alanlarındaki akademisyenler ve araştırmacılar, etkilerini anlamak, etkinliğini değerlendirmek ve bu alandaki bilginin gelişimine katkıda bulunmak için yeşil bir taksonomiye inceleyebilir ve analiz edebilir.

Yeşil taksonominin belirli kullanıcılarının bölgesel bağlamlara, düzenleyici çerçevelere ve farklı endüstriler ve ülkeler içindeki benimseme kapsamına bağlı olarak değişebileceğini belirtmek önemlidir.

Tablo 5. Önerilen Paydaş Grupları ve Taksonomi ile İlgili Kilit Roller

Paydaş/Kullanıcı Grupları	Hedefler ve Potansiyel Kullanımlar
Devlet Kurumları, Politika Yapıcılar ve Düzenleyiciler	• Ülkenin NDC hedefleri ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (Sustainable Development Goals-SDG)'dekiler gibi ulusal sürdürülebilir kalkınma taahhütlerine ulaşılması için finansman açığını kapatmak için yeşil taksonomiye yetersiz yatırım alanlarıyla birlikte ele almak • Yerel ve uluslararası piyasalardan sürdürülebilir finansman çekmek. • Yerel ve uluslararası aktörleri sermayeye yatırım yapma ve/veya sermayeyi yeşil yatırım alanlarına ve faaliyetlerine yeniden yönlendirme konusunda, koordine ve teşvik etmek. • Yeşil ve sürdürülebilirlik bağlantılı tahviller gibi ilgili yeşil borçlanma araçlarıyla finanse edilebilecek uygun faaliyetleri belirlemek. • Yeşil taksonomiye uygun olarak yeşil projelerin geliştirilmesini kolaylaştırmak. • Bankaları uygun yeşil şirketlere borç vermeye teşvik etmek için taksonomiye dayalı yeni düzenlemeler geliştirmek. • Piyasa oyuncularını kıyaslama kriterlerine ve sürdürülebilirlik standartlarına göre düzenlemek.

	- Varlık, portföy, kurumsal ve ulusal düzeylerde sürdürülebilir kalkınma önceliklerine yönelik finansal akışları ölçmek ve izlemek. - Finansal piyasa aktörleri için sürdürülebilirlik raporlama ve açıklama yönergelerini kolaylaştırarak piyasa şeffaflığı ve yeşil yatırım alanları hakkında sinyal vermek. - Kurumsal eylemleri izlemek, doğrulamak ve "yeşil aklama"dan kaçınmak. - Bölge ve il bazında kamu kurumlarının faaliyetlerini izlemek ve doğrulamak. - Farklı alanlardaki kamu politikası araçlarının yeşil taksonomi kategorilerine göre birleştirmek ve uyumlaştırmak. Teşvikleri (sübvansiyonlar, vergi indirimleri, ticaretin kolaylaştırılması vb.) taksonomiye göre uyumlamak ve yeniden kullanmak. - Kamu kurumlarına (bakanlıklar, bölgesel kalkınma ajansları, belediyeler) strateji geliştirirken referans sağlamak.
Finansal Kurumlar	- Meşru olarak sürdürülebilir/yeşil olarak kategorize edilmiş finansal araçlar ve ürünler sunmak. - Etki yatırımı ürün ve hizmetleri için tematik hedefler tanımlamak. - Uygun yeşil varlıkları daha hızlı tanımlanması ve doğrulanması yoluyla işlem maliyetlerini düşürmek. - Mevzuata uygunluk ve belirli bir yargı alanındaki resmi olarak tanımlanmış yeşil faaliyetlerle uyumu değerlendirmek (düzenleyicilerin gerektirdiği şekilde sürdürülebilir yatırımlara maruz kalmanın açıklanması). - Kredi ve yatırım portföyleri için yeşil geçiş stratejileri ve eylem planları geliştirmek. - Müşterileri sürdürülebilir finans ürünleri, portföyleri ve faaliyetleri ile ilgili olarak bilgilendirmek. - Müşterilerin ve yararlanıcıların tercihleriyle uyumlu yatırım politikaları tasarlamak. - Belirsizliği ve itibar riskini azaltmak
Kurumsal Şirketler ve KOBİ'ler (finans dışı sektör)	- Sürdürülebilir finansmanı çekmek (yeşil / sürdürülebilir faaliyetler ve / veya projeler / varlıklar ve operasyonlar için sermaye). - Kurumsal geçiş stratejileri geliştirmek. - İç paydaşları (çalışanlar, hissedarlar vb.) ve dış paydaşları (tüketiciler, yatırımcılar, tedarikçiler vb.) yeşil faaliyetleri ve planları hakkında bilgilendirmek. - Mevzuata uygunluk ve belirli bir yargı alanındaki resmi olarak tanımlanmış yeşil faaliyetlerle uyumu değerlendirmek.
Meslek birlikleri de dahil Sivil Toplum	- Belirli endüstrilerdeki profesyonel dernekler, sektöre özgü sürdürülebilirlik standartları ve kılavuzları geliştirmek için yeşil bir taksonomi kullanabilir. - Enerji, binalar, tarım gibi endüstri derneklerinin sürdürülebilirlik uygulamaları ve üyelerinin çevresel etkileri hakkında rapor vermeleri gerekebilir. - Sürdürülebilirlik standartları veya sertifikaları geliştiren sivil toplum ve/veya gönüllü standart belirleyici kuruluşlar, sürdürülebilirlik standartlarını taksonomi ile uyumlu hale getirebilir veya konumlandırabilir. - STK'lar yeşil faaliyetlerle ilgili kurumsal eylemleri izleyebilir ve yeşil faaliyetlerle ilgili politika eylemlerini izleyebilir. - Kamu ve özel aktörlerin sürdürülebilir faaliyetlerle ilgili taahhütleri hakkında kamuoyunu bilgilendirmek. - İlgili paydaşları sorumlu tutmak için şeffaflık çabalarına katkıda bulunmak.

Taksonomiye Uygulamak için Kullanıcıların Önceliklendirilmesi

Hem finansal sistemde hem de kamu ve özel sektörde taksonominin ana kullanıcıları belirlendikten sonra bu kullanıcı grupları için taksonominin ve ilgili raporlama şemasının uygulanması arasındaki ilişkiyi ve önceliği tanımlamak önemlidir.

Bu bağlamda ana kullanıcılar için aşağıdaki kriterlerin uygulanması önerilmektedir:

1. Faaliyetlerinin taksonominin amaçları üzerindeki etkisi:

Taksonominin amaçlarıyla ilgili olarak önemli katkısı/etkisi olan kullanıcılar (örneğin, daha iklim dostu veya yeşil yatırımlar).

Olası göstergeler: Taksonominin amaçlarıyla doğrudan ilişkili finanse edilen sektörlerin sayısı, bunlarla ilgili varlıklarının hacmi veya dikkate alınması gereken diğer hususlar.

2. Finansal sistem için operasyonunun hacmi ve ilişki düzeyi:

Olası göstergeler: Özel sektör için iç finansmana katılım ve finansal sistemin varlık yönetimi (finansal ürün sağlayıcıları durumunda); satışlardan elde edilen gelir miktarı (şirketler söz konusu olduğunda).

3. Taksonomiye uygulama yeteneği:

Olası göstergeler: İnsan kaynaklarının miktarı (çalışan sayısı, yönetim altındaki varlıklar, gelirler vb.); borsaya ihtiyatlı bir raporlama sisteminin olması.

Bu, taksonominin ana kullanıcılarının, raporlama yönergelerinin uygulanması için öncelik seviyelerine göre iki gruba ayrılmasını sağlamaktadır.

- **Grup 1:** İlk aşamada uygulama şemasına dahil edilecek kullanıcılar ve raporlama.
- **Grup 2:** Düzenleyici tarafından önceki aşamada dahil edilen öğrenme ve deneyime dayanarak sonraki aşamada değerlendirilecek kullanıcılar.

Kullanıcıların bu kriterlere dayalı olarak kategorize edilmesine yönelik gösterge eşiklerinin, taksonominin uygulanması sırasındaki yönetişimi çerçevesinde Teknik Uzman Grubu tarafından tanımlanması gerekse de taksonominin uygulama aşamalarında öncelikleri belirlemek için aşağıdaki ön gruplandırma önerilmektedir.

Tablo 6 Yeşil Taksonominin Ana Kullanıcıları

Yeşil Taksonominin Ana Kullanıcıları	
Grup 1	• Listelenmiş şirketler ve büyük şirketler (belirli bir çalışan sayısı eşliğinin üzerinde, gelir hacmi) • Büyük ticari bankalar (yönetim altındaki finansal hizmet hacminin belirli eşliğinin üzerinde) • Kalkınma bankaları (yönetim altındaki finansal hizmet hacminin belirli eşliğinin üzerinde) • Fon yöneticileri ve kurumsal yatırımcılar (yönetim altındaki varlık hacminin belirli eşliğinin üzerinde)

Yeşil Taksonominin Ana Kullanıcıları	
	Belirli bir eşğin üzerinde menkul kıymet ihraç eden devlet kurumları (varsa)
Grup 2	- Finans dışı sektördeki daha küçük ölçekli kuruluşlar (çalışan sayısı, gelir hacminin belirli eşğinin altında) - Finans sektöründeki daha küçük ölçekli kuruluşlar (yönetilen finansal hizmet hacminin belirli bir eşğinin altında)

Paydaşların Listesi

Geliştirme prosedürünün başlangıcında tüm büyük kurumların ve taksonominin potansiyel kullanıcılarının/ilgili taraflarının temsilcilerinin belirlenmesi son derece önemlidir. Danışman ekip, kendi iç tartışmalarına ve sürdürülebilirlik alanında faaliyet gösteren kuruluşların piyasa bilgilerine dayanarak, aşağıda açıklanan paydaş matrisinin ayrılmaz bir parçası olan Türkiye'deki **yaklaşık 500 paydaş** belirlemiştir. Liste bir başlangıç işlevi görür ve hiçbir şekilde kapsamlı bir liste değildir. Ancak paydaşların önerilen bir başlangıç noktası olup eksik olan ilgili paydaşlar, İDB, Yönlendirme Komitesi ve Çalışma Grubu üyeleri tarafından gerekli görülürse listeye eklenebilir. Liste düzenli olarak gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.

Kapsamlı Paydaş Analizi, Nitelendirilmesi ve Haritalaması için Metodolojik Araç

Proje çerçevesinde, danışman ekip taksonomi ile ilgili olarak **algılanan önemleri, ilgileri, etkileri ve bilgileri** gibi bir dizi özellikle ilgili değerlendirme kriterleri geliştirmiştir. Nitelikler, Paydaş Yönetiminde sektörün en iyi uygulamalarına dayanmaktadır.

Potansiyel kullanıcıların paydaş analizi, nitelendirilmesi ve haritalanması, çeşitli bireylerin, grupların, topluluk ve iş liderlerinin ve etkilenen kuruluşların, sonucu etkileyebilecek veya taksonomi üzerinde etkisi olabilecek kuruluşların ilişkilerini ve çıkarlarını anlamak için bir dizi faydalı araçtır.

Önerilen aracın amacı yalnızca belirli paydaşların tanımlanmasıyla sınırlı değildir, aynı zamanda erken geliştirme aşamalarında ilgili paydaşların katılımı ve onlarla iletişim için son derece önemli olan birçok yönü kapsamaktadır.

Tablo 7. Önerilen Metodolojik Aracın Temel Amaçları

Ana Hedefler	Tanım
Paydaş Belirleme	Excel çizelgesi, başlangıçta Taksonomi Geliştirme sürecindeki en önemli potansiyel paydaşları belirlemek için kullanılacaktır. Bu, Taksonomi gelişiminin planlanmasında ve yürütülmesinde ilgili tüm tarafların dikkate alınmasını sağlamaya yardımcı olmaktadır.
Paydaş Analizi ve Haritalama	Paydaş haritalama, paydaş analiz sürecinin bir parçasıdır. Projeyle ilgili özelliklerine göre her bir paydaşa nitelikler veya derecelendirme vermeyi içermektedir. Çeşitli paydaş eşleme modelleri, tüm paydaş özniteliklerini tek bir yerde görselleştirmek, bir paydaşın diğerlerine kıyasla nerede oturduğunu anlamak, eğilimleri tanımlamak veya paydaşları paylaşılan özniteliklere göre gruplar halinde düzenlemek için grafikleri kullanabilir. Bu aşamada, Güç/Etki özelliklerine dayanan basit ve yaygın olarak kullanılan haritalama önerilmektedir. (Aşağıdaki bölümde daha ayrıntılı olarak açıklanmıştır).
Önceliklendirme	Tüm paydaşlar belirlendikten sonra, çizelge etki ve ilgi düzeylerine veya seçilen diğer niteliklere göre önceliklendirmek için kullanılabilir. Bu, hangi paydaşların en fazla dikkat ve kaynağa ihtiyaç duyduğunu belirlemeye yardımcı olur. Ek olarak, her bir paydaşı nitelemek ve bunları benzer özellikler çerçevesinde gruplandırmak için başka öznitelikler veya veri noktaları da kullanılabilir. Bu, İDB ve Teknik Uzman Grubu'nun (TUG) etkilenen tüm paydaşları ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamasını sağlayarak, paydaşlarla daha güçlü ilişkiler kurmaya yardımcı olacaktır.
İletişim Planlama ve Yönetimi	Çizelge, her paydaş grubu için bir iletişim stratejisi veya planı geliştirmek için de kullanılabilir. İlgi ve etki düzeylerini anlayarak, iletişim stratejileri her bir grubu etkili bir şekilde meşgul edecek şekilde uyarlanabilir. Araç, her bir paydaşla etkileşimleri izlemek ve yönetmek için kullanılabilir.
Risk Yönetimi	Araç ayrıca her bir paydaş grubuyla ilişkili potansiyel risklerin belirlenmesine yardımcı olabilir. Örneğin, yüksek düzeyde etkiye sahip ancak düşük ilgiye sahip veya değişime dirençli paydaşlar, projeden ayrılırlarsa veya projeye karşı çıkarlarsa risk oluşturabilirler.
Veri Yönetimi	Paydaş yönetimi aracı, İDB ve Uzman Ekiplerin iletişim bilgileri, iletişim geçmişi ve tercihler dahil olmak üzere paydaş verilerini daha iyi yönetmelerine yardımcı olabilir. Erişilebilir bir referans noktası oluşturur. Bu tek havuz, ilgili tüm ekip üyeleri arasında verimli bir şekilde paylaşılabilir. Excel çizelgesinde bulunan bu araç aynı zamanda kayıt görevi de görecektir.

Taksonomiyle ilgili olarak paydaşların özelliklerine dayalı olarak, excel her bir paydaşa nitelik veya düzey atamayı içermektedir. Önemlerini ve memnuniyetlerinin ne ölçüde yönetilmesi gerektiğini belirlemeye yardımcı olmaktadır. Örneğin, her bir paydaş düşük etkili, orta etkili veya bir taksonominin hazırlanması üzerinde yüksek etkili olarak işaretlenebilir. Analiz ve nitelendirme tamamlandıktan sonra doğru katılım için gerekli takip faaliyetleri, görevler ve kaynaklarla bir eylem planı geliştirilebilir.

Bu şekilde, paydaşları daha iyi anlamak, nitelemek, bölümlere ayırmak ve kümelemek için araca aşağıdaki nitelikler ve sınıflandırmalar dahil edilmiştir.

Tablo 8. Araca dahil edilen temel özellikler

Matris Sütunu	Tanım
Öznel Önem Ataması (Atama İsteğe Bağlı)	Bu, birincil öneme sahip paydaşı tanımlamak için İDB tarafından isteğe bağlı ve öznel bir değerlendirmedir.
Aktif Bir Şekilde Etkileşime Girmek ve Yakından Yönetmek için Kilit Paydaş	Güç/ilgi tablosuna dayalı olarak, en önemli paydaşlar, taksonomide Yüksek Güç/Etki ve Yüksek İlgili olarak değerlendirilenler, belirlenmektedir. Bu paydaşların yakından yönetilmesi ve aktif olarak çalışmalara dahil edilmesi önerilmektedir.
Sektör Kamu/Özel	Kamu kurumu/kuruluşu veya özel sektör
Kategori	Sınıflandırma ve Gruplama, Farklı Paydaş türleri dikkate alınarak yapılmıştır. Ayrıntılı kategoriler, referans olarak Tablo 5 dikkate alınarak eklenmiştir
NACE	Paydaş kurum için standart NACE sınıflandırma kodu.
Raporlama Önceliği Grup 1 veya Grup 2	Paydaşın Grup 1 veya Grup 2'nin bir parçası olarak rapor vermesinin gerekip gerekmediği. Grup 1'in önce taksonomi uyumu hakkında rapor vermesi gerekecektir.
Ana Kullanım Alanı	Paydaşın taksonomiye nasıl kullanmayı planladığı
Yüksek Emisyonlu Endüstri veya Sektör	Sanayi veya sektörün sera gazı emisyonlarını önemli ölçüde artırdığı belirlendiyse onay kutusunun işaretlenmesi
Taksonomi Raporlaması Yapmalı	İşletmenin/kurumun yeşil taksonomi ile uyum hakkında rapor vermesinin gerekip gerekmeyeceği (sınıflandırmanın raporlama gerekliliklerine ilişkin yetkisine göre nitelendirilmek üzere)
Teknik Uzman Grubu Üye Başvuru Sahibi	Teknik Uzman Grubuna katılmak için yapılan başvuru
Teknik Çalışma Grubu Üyesi	İşletmenin Teknik Uzman Grubu'nun bir üyesi olup olmadığı
Alt Grup Üyesi	İşletmenin herhangi bir alt grubun üyesi olup olmadığı
Dış Uzman	Kurumun veya bireyin uzman sıfatıyla katılıp katılmayacağı
Ana Çevre Konusu İlgili Alanları	Diğer taksonomilerde ortak olan altı temel çevresel hedef listeye dahil edilmiştir.
Üye/Çalışan/Sosyal Medya Takipçi Sayısı/Yıllık Bütçe (Kamu Kurumları)	Bu bilgi, paydaşın gücü veya potansiyel etkisi için göstergede olduğu gibi kullanılabilir
Güç / Etki / Etki	Paydaşın taksonominin geliştirilmesi veya uygulanması üzerinde uygulayabileceği gücü veya potansiyel etkiyi değerlendirmek için kullanılır. Örneğin, finansman, mevzuat, protestolar vb.
Taksonominin Oluşturulmasında Paydaşların İlgisi³⁹ ya da Katılımı	Bu, bir kişinin, grubun veya kurumun iklim finansmanına ve taksonomiye olan ilgi/endişe ve katılım derecesini ifade eder. Paydaşların genellikle, etkileyip etkilemeyeceklerine veya etkilenip etkilenemeyeceklerine bağlı olarak bir çabaya ilgi duydukları söylenir. Bundan ne kadar çok fayda sağlamaya

³⁹ Paydaş çıkarı, paydaşların belirli bir proje, organizasyon veya soruna ilişkin endişe veya yatırım düzeyine atıfta bulunur. Bir paydaş analizi ve haritalaması yaparken, paydaş ilgisini anlamak çok önemlidir, çünkü karar alma süreçlerine dahil olmak ve aktif rol almak için en önemli paydaşları belirlemeye yardımcı olur.

	veya kaybetmeye devam ederlerse, ilgilerinin o kadar güçlü olması muhtemeldir. Çalışmaya ne kadar yoğun bir şekilde dahil olurlarsa, ilgileri de o kadar güçlü olur. Bazı bireyler ve gruplar bir çabadan etkilenmeyebilir veya bir çabaya dahil olmayabilir, ancak yine de sonucunu etkilemek için çalışmaya istekli oldukları kadar önemseyebilirler. İlk aşamada ilgiyi ölçmek zor olabilir, ancak taksonomi geliştirme sürecinde oldukça yararlı olacaktır.
Bilgi	Paydaşın sürdürülebilirlik, sürdürülebilir finans, çevre sorunları, ESG ve yeşil taksonomi ve ESG raporlamasını çevreleyen eko-sistem hakkında sahip olduğu bilgi düzeyi.
Tavır	Paydaşın yeşil taksonominin uygulanmasından yana veya aleyhte olup olmadığı. Karşı, Tarafsız, Destekleyici ya da Lider tavırlar sergileyebilir.
Paydaşla Etkileşim için İletişim Stratejisi	Güç/ilgi ilişkisi değerlendirmeleri tarafından belirlenen önerilen iletişim ve katılım stratejisi- 4 seçenek (daha fazla ayrıntı için lütfen aşağıdaki sayfaya bakınız).

Paydaşların çıkarlarını analiz ederek ve haritalandırarak, katılım çabalarına öncelik verebilir ve paydaşların endişelerini ve beklentilerini daha iyi ele almak için iletişim stratejileri kullanılabilir. Bu, paydaşlarla daha güçlü ilişkiler kurmaya, proje sonuçlarını iyileştirmeye yardımcı olabilir. **Bir paydaş eşleme modeli, bir paydaşın diğerlerine kıyasla** nerede konumlandığını daha iyi anlamak, etkileşimleri raporlamak veya ortak niteliklere/özelliklere dayalı olarak paydaşları gruplar halinde düzenlemek için birkaç kilit paydaş niteliğini tek bir yerde görselleştirmek için kullanılabilir. Paydaşların farklı öznelitlik kümelerini görselleştirmek ve eşlemek için, İDB'nin tercihine bağlı olarak çeşitli haritalar kullanılabilir.

Örneğin, her bir paydaş için **iletişim stratejisinin veya planının** türü, bir haritalama aracı aracılığıyla belirlenebilir. Bir paydaş iletişim planı, sıklığı ve ortamı, nasıl iletişim kuracağını - e-posta veya telefon (doğrudan erişim), web sitesi (dolaylı veya pasif) - taksonomi üzerinde ilgisi veya etkisi olan paydaşları özetleyen kısa bir belge olabilir. Gerçek gücün nerede tutulduğunu düşünmek ve kilit paydaşları nasıl dahil edeceğini bilmek için çok fazla stratejik çaba harcamak önemlidir. Onları sürece dahil etmekle ilgili olarak, paydaşlarla doğru sıklıkta, doğru kanallar ve içerik aracılığıyla iletişim sağlamak önemlidir.

Bir paydaşın **taksonominin geliştirilmesini ve uygulanmasını etkileme ilgi ve güç düzeyine** dayanarak, optimal ve etkili iletişim stratejisi benimsenebilir. Bu tür eşleme matrisi (aşağıdaki şemaya bakın) genellikle iki boyutlu bir tablo olarak temsil edilir. Bir eksen paydaşın ilgi veya katılım düzeyini, diğer eksen paydaşın sahip olduğu güç veya etki düzeyini temsil etmektedir. Paydaş yönetimi excel tablosunda yapılan öznelitlik atamaları kullanılarak, her paydaş dört kadrardan birine eşlenebilir.

İletişim stratejilerini her paydaş grubun gücüne ve çıkarlarına göre uyarlayarak, yetkili otorite taksonomi için destek ve fikir birliği oluşturabilir, etkinliğini ve benimsenmesini artırabilir ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı teşvik edebilir.

Paydaş ilgisi, paydaşın etki düzeyine, çabayla ilişkili algılanan faydalarına veya risklerine ve kişisel değerlerine ve inançlarına bağlı olarak değişebilir. Örneğin, yüksek çıkar düzeyine sahip bir paydaş, taksonomi ve raporlama gerekliliklerinden çok şey kazanmaya veya kaybetmeye yakın bir paydaş olabilir. Tersine, düşük ilgi düzeyine sahip bir paydaş, taksonomiden yalnızca dolaylı olarak etkilenen veya potansiyel etkisi hakkında sınırlı bilgiye sahip bir paydaş olabilir.

- **Kırmızı- Yüksek güç / yüksek ilgi** - Bunlar, proje başarısı üzerinde en büyük etkiye sahip olan öncelikli karar vericilerdir ve bu nedenle beklentileri yakından yönetilmelidir.

İletişim stratejisi: Bu grupla interaktif çalıştaylar, odak gruplar, eğitimler aracılığıyla karşılıklı iletişim kurmak, görüşlerini ve geri bildirimlerini toplamak ve yeşil bir taksonomi için ihtiyaçlarını ve tercihlerini anlamak için tavsiye edilmektedir. Bu grupta yer alan paydaşlara, geliştirme süreci hakkında düzenli güncellemeler sağlanmalı ve taksonominin taslak aşamaları hakkında onlardan geri bildirim alınmalıdır.

- **Sarı- Yüksek güç / düşük ilgi** – Bu grup, yeşil taksonomiden etkilenebilecek sektörlerdeki şirketleri temsil eden sektör derneklerini içerir. Bunlar döngüde tutulması gereken paydaşlardır ve bu paydaşlar etki alanı geniş ve gücü yüksek olduğu için aktif olarak konuyla ilgilenmeseler bile gelişmelerden haberdar edilerek takipte kalmaları sağlanabilir.

- **İletişim stratejisi:** Bu grupla ilişki geliştirerek hedeflenen erişim ve istişareler yoluyla onları geliştirme sürecine dahil edin. Geliştirme süreci hakkında düzenli güncellemeler sağlayın ve taksonominin taslak aşamaları hakkında geri bildirim alın. Endişelerini dinleyin ve ele alın; şirketlerin taksonominin gereksinimlerine nasıl uyabilecekleri konusunda rehberlik sağlayın. Diğer kurumlarla işbirliği ve koordinasyon için, taksonomi geliştirmeye ilgili düzenli güncellemeleri paylaşın ve devlet kurumları tarafından belirlenen uygulamalara uyumu sağlayın. Düzenlemelere veya devlet uygulamalarına bağlılığı göstermek için kurum veya kuruluşlara teknik raporlar, kısa bilgi notları ve diğer ilgili bilgiler sağlanabilir

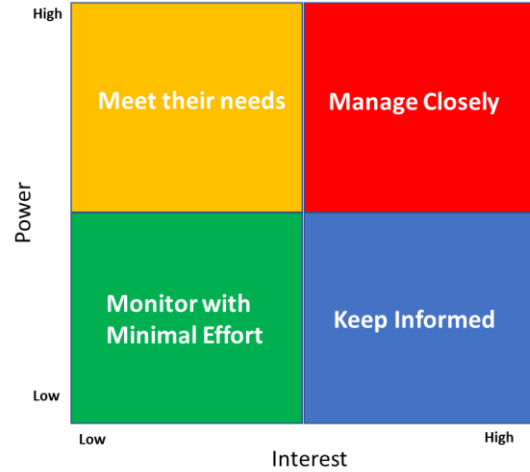
- **Yeşil- Düşük güç / düşük ilgi** - Bu grup, genel halkı ve yeşil taksonomi konusunda sınırlı bilgi veya ilgiye sahip olabilecek diğer paydaşları içermektedir.

İletişim stratejisi: Minimum çaba harcanmalıdır. Bu gruba pasif olarak veya istenildiği gibi bilgi sağlanabilir Sosyal medya, bültenler ve diğer kanallar aracılığıyla geliştirme süreci ve yeşil bir taksonominin faydaları hakkında düzenli güncellemeler sağlanabilir Yeşil bir taksonominin amacını ve faydalarını ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya nasıl katkıda bulunabileceğini açıklamak için sade ve anlaşılabilir bir dil kullanmaya dikkat etmelisiniz

- **Mavi- Düşük güç / yüksek ilgi**- Bu grup, sürdürülebilir ekonomik faaliyetleri teşvik etmek ve taksonominin doğruluğunu ve etkinliğini sağlamakla ilgilenen çevre gruplarını ve STK'ları içerir.

İletişim Stratejisi: Bu gruptaki temsilciler yeterince bilgilendirebilir ve önemli sorunların ortaya çıkmadığından emin olmak için onlarla iletişimde kalabilirsiniz. Bu temsilciler genellikle projenizin ayrıntılandırılmasında çok yardımcı olabilirler. Bu paydaş grubunu gelişmelerden haberdar edin ve konuya ilgilerini koruyun. İstişarelere ve çalıştaylara katılmaya davet etmek gibi hedeflenen erişim ve ortaklıklar yoluyla bu grupla etkileşim kurulabilir. Taksonomi geliştirme sürecindeki endişeleri ve önerileri dikkate alınabilir.

Stakeholder Analysis Matrix

Model, her bir paydaşın nerede konumlandırıldığına bağlı olarak, İDB veya Teknik Uzman Grubu'nun onlarla az ya da çok sıklıkla, az ya da çok yoğunlukla ilişki kurmak isteyebileceğini öne sürmektedir. *Bu model, paydaşları sınıflandırmanın basit bir yolunu sunmakta ve paydaşların önceliklendirilmesine ve bir katılım stratejisinin uyarlanmasına yardımcı olmaktadır. Kırmızı bölüme giren paydaşlar en fazla ilgiyi gerektirir*, bu grup yüksek öncelikli olarak kabul edilmeli ve düzenli iletişim yoluyla yakından yönetilmelidir. Taksonomi planlama ve geliştirmenin ilk aşamalarında paydaşlarla dikkatle seçilmiş iletişim ve katılım stratejisi, riskleri en aza indirmeye yardımcı olur ve başarılı bir yeşil taksonomi geliştirme prosedürü sağlar.⁴⁰

Kullanıcılar arasındaki önemli farkın, uygun ve uyumlu yatırımları taksonomisine ilişkin verileri raporlaması gereken kullanıcılarda da belirgin olduğunun altını çizmek gerekir. Tamamlanmış bir taksonominin olmadığı bu ortamda raporlama gereklilikleri hakkında kamuya açık bir karar vermek için henüz çok erken olmasına rağmen, taksonominin getirilmesinin şirketlere ve finansal piyasa katılımcılarına yeni taksonomi bağlantılı açıklama gereklilikleri getirebileceğini varsaymak güvenlidir. Kullanıcı kümelerini raporlama gereksinimlerinden etkilenme olasılığı yüksek olanlara göre etiketlemek yararlı olacaktır.

3 Teknik Uzman Grubu Oluşturma Önerisi

Türkiye'nin ulusal taksonomisinin teknik ve yasal gelişimine ve uygulanmasına rehberlik etmesi için bir **Teknik Uzman Grubu** (TUG) kurulması son derece önemlidir. Sorunsuz taksonomi gelişimini sağlamak için TUG'in atama süreci ve prosedürleri İDB tarafından açıkça belirlenmeli ve merkezi olarak düzenlenmelidir.

Açık yetki, şeffaf bir süreç, liyakat odaklı seçim prosedürleri, çok çeşitli uzman paydaşların katılımı, TUG'un kritik çalışmaları için verimlilik ve meşruiyet açısından bir temel oluşturacaktır. Bir TUG'un etkili bir şekilde kurumsallaşmasını örnekletiren AB başta olmak üzere, diğer taksonomilerin geliştirilmesindeki uzman grubu örneklerinin analizine dayanarak, Türkiye için bir TUG'un oluşturulması için yedi eylem maddesi önerilmektedir.

AB'deki TUG deneyiminin özeti için lütfen Ek 4'e bakınız.

Tablo 9. Teknik uzman grubunun oluşturulması için öneriler

Öneri No	Teknik uzman grubunun oluşturulması için öneriler
1	Uzman grubunun görev yönergesini, belirli görevler, hedefler ve zaman çizelgeleri ile net bir şekilde tanımlanması
2	Grubun ve alt grupların bileşiminin kapsamının tanımlanması
3	Görev süresinin tanımlanması
4	Başvuru sürecini ve kriterlerin tanımlanması
5	Seçim kriterlerinin belirlenmesi
6	Alınan başvuruları objektif olarak incelemek için bir hakem komisyonunun oluşturulması

⁴⁰ Bu özel aracın dezavantajı, paydaşları gerçekten iyi tanımadıkça, tabloya yanlış yerleştirilebilmeleridir. Yaygın bir hata, bir paydaş gerçekten olmaları gereken yerde değil, olmasını istediğimiz yere koymaktır. Bu yüzden kim olduklarını bilmek, onlarla tanışmak, onlarla mülakat yapmak ve değerlerini, konumlarını, endişelerini ve inançlarını anlamak önemlidir. Bu bilgi, onları tabloda doğru konuma yerleştirmeye yardımcı olacak ve kime odaklanılacağına dair daha net bir resim verecektir.

Öneri 1: Uzman grubunun görev yönergesini, belirli görevler, hedefler ve zaman çizelgeleri ile net bir şekilde tanımlanması

Uzman gruplarının amaç ve yetkilerinin net bir şekilde tanımlanması, başarılı bir taksonomi gelişimi için son derece önemli bir adımdır. TUG'un genel rolüne ilişkin tavsiyeler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 10. Teknik Uzman Gruplarının Rolü

TUG'un Rolü
Teknik tarama kriterlerinin geliştirilmesi de dahil olmak üzere yeşil taksonominin teknik gelişimi
Yeşil sınıflandırma kriterlerinin belirlenmesi için metodolojinin geliştirilmesi (çevresel hedeflerin seçimine bağlı olarak, örneğin iklim değişikliğinin azaltımı/uyumu, döngüsel ekonomi, biyoçeşitlilik, kirlilik vb. bir alt teknik grubun oluşturulması gerekebilir)
Taksonomi uyumlu açıklama gerekebilecek/tavsiye edilebilecek (iklim değişikliğinin azaltımı/uyum sağlanması, döngüsel ekonomi, biyoçeşitlilik, kirlilik vb. bir alt teknik grubun oluşturulması gibi çevresel hedeflerin seçimine bağlı olarak) şirketler ve diğer kuruluşlar için taksonomi ile ilgili açıklamalara yönelik kılavuzların geliştirilmesi konusunda tavsiyelerde bulunmak
Mali, tarım, ticaret ve yatırım politikaları dahil olmak üzere politikalar arası yakınsama alanlarının belirlenmesi ve tayin edilmesi (alt teknik grup gerektirir)
Sınır ötesi yeşil taksonomi uyumlaştırma alanlarının tanımlanması (alt teknik grup gerektirir)

Bu hedefler için zaman çizelgesi farklı olabilir, ancak her faaliyet için 18-24 ay arasında bir süre belirlemek uygun olacaktır.

Öneri 2: Grup ve alt grupların bileşiminin kapsamının tanımlanması

En iyi piyasa uygulamalarına dayanarak, ana uzman grubunun en fazla 15 temsilciden oluşması tavsiye edilirken, alt teknik gruplar için beş üye uygun kabul edilebilir. Ek uzmanların ana uzman gruplarına katılımı, özel uzmanlığın gerekli olduğu durumlarda önemli olacaktır. AB deneyimine göre, TUG ayrıca 2019'un ilk yarısında 200'den fazla ek uzmanla birlikte çalışarak ikinci tur iklim değişikliğini azaltma ve uyum faaliyetleri⁴¹ için teknik tarama kriterleri geliştirilmiştir.

Danışman ekip, bu raporda belirlenen tüm hedef gruplardan katılımcıların dahil edilmesini önermektedir:

- Devlet kurumları ve düzenleyicileri: ilgili bakanlıkların temsilcileri, merkez bankası ve finansal piyasa düzenleyicileri, kalkınma ajansları.
- Finansal Kurumlar: sigorta şirketleri, emeklilik fonları, varlık yöneticileri, bankalar, borsalar. Çok taraflı kalkınma bankalarının Türkiye'de oynadığı önemli rol göz önüne alındığında uzman gruplarının çalışmalarına katkıda bulunmaya davet edilebilirler.
- Meslek birlikleri de dahil olmak üzere Sivil Toplum: Genel olarak sürdürülebilirliğin, özellikle de sürdürülebilir finansın şekillendirilmesi konusunda kamu ve politika tartışmalarına katkıda bulunmada aktif rol oynayanların temsilcisi.
- Şirketler ve KOBİ'ler (finans dışı sektör): Sürdürülebilirlik konusundaki özel sektör tartışmalarına katkıda bulunmada aktif rol oynayan özel sektörün temsilcisi ve muhtemelen taksonomiyi raporlamasının hedef kullanıcıları olanlar.

⁴¹ https://finance.ec.europa.eu/publications/technical-expert-group-sustainable-finance-teg_en

d) Sürdürülebilirlik ve/veya yeşil finans alanında araştırma ve analiz yapan akademik kurumlar.

Öneri 3: Görev süresinin tanımlanması

Uzman grupları için belirlenen hedefler doğrultusunda 18-24 ay süreyle üye atanabilir. Zamana bağlı ve kilit hedef odaklı süreçler etkili sonuçlar verecektir. Hedefe ulaşıldıktan sonra yeni bir hedefle yeni bir teknik uzman grubu (alt gruplar) belirlenebilir.

Öneri 4: Başvuru sürecinin ve kriterlerini tanımlanması

Uzmanların aday gösterilmesi konusunda kurumlara rehberlik etmek için başvuru kriterleri İDB tarafından açıkça tanımlanmalıdır. Diğer çalışma gruplarının analizlerine dayanarak uzman grubuna üç ana uzman grubu atanabilir.

- **A Grubu Üyeleri:** Bu üyeler, paydaş grubu için ortak olan belirli ilgili oldukları alanları temsil etmek üzere seçilir.
- **B Grubu Üyeleri:** Bu üyeler sadece kendi kurumlarını temsil etmek üzere atanır.
- **C Grubu Üyeleri:** Bu üyeler, grubun hedefleriyle ilgili olarak kanıtlanmış bilgi ve deneyim sergilemeleri halinde kendi mesleki uzmanlıklarına göre atanırlar.

Öneri 5: Seçim ölçütlerini belirlenmesi.

Kesin bir seçim kriterinin belirlenmesi, teknik uzman grup üyelerinin seçim prosedürünü kolaylaştırmak ve yüksek teknik kaliteyi sağlamak için son derece önemlidir. Danışman ekip, adaylar için nesnel ve ölçülebilir kriterler listesi belirlenirken aşağıdaki kilit noktaya odaklanılmasını önermektedir:

- Alt görevlerden biri için kanıtlanmış bilgi ve uzmanlık.
- Türkiye bağlamında ve/veya uluslararası düzeyde finans ve sürdürülebilirlik arasındaki kesişim hakkında bilgi.
- İlgili uzmanlık ve ilgi alanlarının dengeli temsili, cinsiyet dağılımı, sektörel bilgi.

Öneri 6: Alınan başvuruları objektif olarak incelemek için bir hakem komisyonunun oluşturulması

Şeffaf bir seçim prosedürü sağlamak için alınan başvuruların objektif olarak incelenmesi için farklı kurumların üyelerinden bir komisyon kurulması gerekmektedir. Bu bağlamda, danışman ekip, Bakanlıktan ve diğer ilgili yürütme ve düzenleyici kurumlardan yaklaşık 10 hakemden oluşan bir ekip belirlenmesini önermektedir. Her başvuru sahibi, başvuru kriterlerinin gözetimi için en az iki hakem tarafından incelenmelidir. Seçme ve gözden geçirme prosedürü sırasında ilgili uzmanlık ve ilgi alanlarının dengeli bir temsiline, bölgesel dağılımın (Türkiye'nin bölgesel kalkınma hedefleri ışığında), cinsiyet dağılımının ve finansal ve reel ekonomik aktörlerin ve sektörlerin temsiline yeterince geniş bir çeşitliliğin göz önünde bulundurulması önemlidir. Aşağıdaki kurumlardan hakemler değerlendirme sürecine davet edilebilir.

Tablo 11. Komisyon Üyesi Olarak Önerilen Kurumların Listesi

Komisyon Üyesi Olarak Önerilen Kurumların Listesi
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Hazine ve Maliye Bakanlığı

Tarım ve Orman Bakanlığı
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Strateji ve Bütçe Başkanlığı
İklim Değişikliği Başkanlığı
Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
Türkiye Bankalar Birliği
Borsa İstanbul
TOBB-Odalar ve Borsalar Birliği
TÜSİAD-Türk Sanayicileri ve İş adamları Derneği

4 Sürdürülebilir Finansta Muhasebe Kurallarının Onaylanması ve Standartlaştırılması Potansiyeli

Türkiye, finansal raporlama standartlarını uyumlu hale getirmeye ve sürdürülebilirlik raporlamasını teşvik etmeye yönelik uluslararası çalışmaları takip etmek konusunda son yıllarda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin, sürdürülebilirlik konularını, faaliyetlerini ve finansal olmayan açıklamaları iş stratejilerine ve operasyonlarına entegre etmenin önemine ilişkin farkındalıkları giderek artıyor.

Kamu yararına çalışan tüm işletmelerin bireysel ve konsolide finansal tablolarını hazırlarken **Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS)** uygulamaları zorunludur. TMS, IFRS ile tam uyumludur. (Türkiye'de IFRS Standardını Kullanması Gereken İşletmelerin Listesi için lütfen Ek 5'e bakın). **Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu**⁴² (TMSK), Türkiye'de faaliyet gösteren şirketler için muhasebe standartları ve kılavuzlarının yayınlanmasından sorumludur. TMSK, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board-IASB) tarafından geliştirilen Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın (IFRS)⁴³ tamamını doğrudan tercüme ederek önce **Türkiye Muhasebe Standartları'nı, ardından da Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı** yayınlamıştır. TMSK, çağdaş dünya uygulamalarına entegrasyon amacıyla IFRS ile uyum sağlamaya ve AB düzenlemelerine uyumu sürdürmeye karar vermiştir.⁴⁴ Bu amaç doğrultusunda ve Türkiye Muhasebe Standartları'nın IFRS ile uyumlu olmasını sağlamak amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı (International Accounting Standards Committee Foundation-IASCF) (IASB'nin bir parçası) ile telif hakkı ve lisans anlaşmaları akdedilmiştir.

Sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin muhasebe raporlama standartları da dahil olmak üzere **Büyük ve Orta Ölçekli İşletmeler (LME'ler) için Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve Tekdüzen Hesap Planı, Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve Finansal Raporlama Standartları (FRS)** eş zamanlı olarak uygulanmaktadır⁴⁵. Daha önce de belirttiği gibi, TFRS, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın

⁴² Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) 18 Aralık 1999 tarihinde kurulmuştur. Kurul, 07 Mart 2002 tarihinden itibaren uluslararası muhasebe standartlarına uyum sorumluluğunu üstlenmiştir. Bu amaçla Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) yayımlanmaya başlanmıştır.

⁴³ <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/view-jurisdiction/Turkiye/>. Türkiye Muhasebe Standartları olarak kabul edilen IFRS Standartları borsaya kote şirketler, finansal kuruluşlar ve diğer kamu yararına çalışan kuruluşlar için zorunludur.

⁴⁴ Tek bir küresel sabit muhasebesine yönelik dünya çapında bir eğilim vardır. ac/ooo yakınsaması

⁴⁵ İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na kayıtlı Türk banka ve firmaları 2005 yılından bu yana finansal tablolarını IFRS'ye göre hazırlamaktadır

(IFRS) doğrudan bir çevirisidir. Bağımsız denetime tabi olan işletmeler TFRS uygulamaktadır. LME'ler için FRS, bağımsız denetime tabi olan ve TFRS'yi uygulamayan işletmelerin genel kurullarına sunulan finansal tablolar için geçerli olan bir finansal raporlama çerçevesidir.

Türkiye sermaye piyasalarının ana düzenleyicisi olan **Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)**, **sürdürülebilirlik raporlamasına**⁴⁶ ilişkin düzenlemeler çıkarmıştır. Halka açık (kote edilmiş) şirketler ve sermaye piyasası kuruluşlarının finansal tablolarını Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP)⁴⁷ aracılığıyla elektronik ortamda sunmaları gerekmektedir. SPK, 2018 yılında **Borsa İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören şirketlerin ESG bilgilerini** yıllık faaliyet raporlarında açıklamalarını zorunlu kılan bir yönetmelik yayınlamıştır.⁴⁸ Düzenleme, **İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (Task Force on Climate-related Financial Disclosures-TCFD)** ve **Küresel Raporlama Girişimi'nin (Global Reporting Initiative-GRI)** tavsiyelerine dayanmaktadır.

Ayrıca, **Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)** ve **Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD)**, uluslararası en iyi uygulamalara dayanan ve şirketlerin sürdürülebilirlik raporlama uygulamalarını geliştirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmış ortak bir **sürdürülebilirlik raporlama çerçevesi** geliştirmiştir.

2022 yılı içerisinde sürdürülebilirliğe ilişkin düzenlemeler açısından önemli gelişmeler yaşanmıştır. Açıklanan yeni düzenlemeler ve **Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (European Sustainability Reporting Standards-ESRS)** ve **IFRS S1 ve S2** gibi standartlarla, **ESG (Çevre, Sosyal, Yönetişim)** raporlamasında artan bir ivme gözlenmektedir.

Avrupa Birliği (AB) **Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Direktifi** (Corporate Sustainability Reporting Directive-CSRD), Avrupa Komisyonu tarafından Nisan 2021'de mevcut Finansal Olmayan Raporlama Direktifi'nin (Non-Financial Reporting Directive- NFRD)⁴⁹ yerine önerilmiştir. 2021 yılında CSRD ile ilgili ilk görüşmeler, Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu (European Financial Reporting Advisory Group-EFRAG)) tarafından yeni ESRS'nin hazırlanmasına yol açmıştır. AB Taksonomi İklim Yasasını dikkate alan CSRD'nin, finansal olmayan raporlama gerekliliklerinin kapsamını genişletmesi ve daha fazla şirket için zorunlu sürdürülebilirlik raporlaması getirmesi bekleniyor. Raporlama gereklilikleri, 250'den fazla (500 çalışan koşulunda önce) çalışan olanlar da dahil olmak üzere, tüm büyük şirketleri ve düzenlenmiş piyasalarda işlem gören tüm şirketleri kapsayacak şekilde genişletmektedir. CSRD'den etkilenen şirketler, diğerlerinin yanı sıra, CSRD raporlarında da ekonomik faaliyetleri tarafından üretilen cirolarının, sermaye

⁴⁶ <https://cmb.gov.tr/data/6281521a1b41c617eced0ee8/ab21a9093d112e6f9dea44abbd3c4341.pdf>

"Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Taslağı", halka açık kuruluşların Çevresel Yönetmeliklerini

yerine getirirken beyan etmesi beklenen temel ilkeleri içermektedir.

Sosyal ve Kurumsal Yönetişim (ESG) faaliyetleri. Bu ilkelerin uygulanması isteğe bağlı olmakla birlikte, "Uy ya da Açıkla" ilkesi kapsamında uygulanıp uygulanmadığının bildirilmesi zorunludur.

⁴⁷ <https://www.mkk.com.tr/en/corporate-governance-services/pdp-public-disclosure-platform>. Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP), sermaye piyasaları ve Borsa İstanbul düzenlemeleri tarafından talep edilen elektronik imzalı bildirimlerin kamuya açıklandığı elektronik bir sistemdir. Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) 'Kamuyu Aydınlatma Platformu'na ilişkin Tebliği' çerçevesinde, kamuya açıklanması zorunlu olan tüm bilgi ve belgelerin KAP'a gönderilmesi gerekmektedir. Sistem, Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK) tarafından 7/24 esasına göre işletilmekte ve yönetilmektedir. Sistem, Türkiye'nin dört bir yanında 740'tan fazla şirket, 1.050'den fazla fon ve 3.000'den fazla kullanıcıyı kapsamaktadır.

⁴⁸ Ayrıca bakınız: Borsa İstanbul tarafından yayınlanan Şirketler İçin Sürdürülebilirlik Rehberi: https://borsaistanbul.com/files/Surdurulebilirlik_Rehberi_2020.pdf

⁴⁹ NFRD, Türkiye'deki şirketlere doğrudan uygulanmasa da, Türkiye'deki şirketler, raporlamalarını küresel standartlarla uyumlu hale getirmenin bir yolu olarak NFRD raporlama gerekliliklerini gönüllü olarak uygulamış olabilir. NFRD, bazı büyük şirketlerin yıllık raporlarında finansal olmayan bilgileri açıklamalarını gerektiren bir Avrupa Birliği (AB) direktifidir. Türkiye AB üyesi olmadığı için NFRD Türkiye'deki şirketler için geçerli olmadığı için Türkiye Tekdüzen Finansal Raporlama Standartları Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (International Financial Reporting Standards-IFRS) kapsamında bir gereklilik değildir.

Bununla birlikte, UFRS büyük ölçüde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından geliştirilen Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (IFRS) dayanmaktadır. IASB, sürdürülebilirlik raporlaması için belirli bir standart yayınlamamış olsa da, IFRS Uygulama Beyanı 1: Yönetim Yorumu şeklinde sürdürülebilirlik raporlaması konusunda rehberlik sağlamıştır. IFRS Uygulama Beyanı 1, şirketlerin sürdürülebilirlik performansı da dahil olmak üzere iş modelleri, stratejileri ve performansları hakkında nasıl rapor verebilecekleri konusunda rehberlik sağlamaktadır. Kılavuz, şirketleri hem finansal hem de finansal olmayan bilgiler de dahil olmak üzere performanslarının dengeli ve kapsamlı bir görünümünü sağlamaya teşvik etmektedir.

harcamalarının (CapEx) ve işletme harcamalarının (OpEx) AB Taksonomisine uyumlu payına yer vermelidir. Böylece, AB Taksonomisine dayanan kilit rakamlar ve bilgiler CSRD raporlarına entegre edilecektir. CSRD ve AB Yeşil Taksonomi uyumu, taksonomi ile tutarlı raporlama yoluyla sağlanabilir. Bu, şirketlerin faaliyetleri hakkında taksonominin çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetler kriterlerine uygun bilgileri açıklamaları gerektiği anlamına gelmektedir

Eş zamanlı olarak, **Sürdürülebilir Finans Bilgilendirme Yönetmeliği** (Sustainable Finance Disclosure Regulation-SFDR) Mart 2021'de yürürlüğe girmiştir. Avrupa Birliği (AB) tarafından sürdürülebilir finans ve çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) açıklamalarında şeffaflığı ve tutarlılığı teşvik etmek için oluşturulan düzenleyici bir çerçevedir. SFDR, sürdürülebilir yatırımlara yönelik artan talebi ele almayı ve yatırımcıların finansal ürünlerin sürdürülebilirlik özellikleri ve etkileri hakkında doğru ve karşılaştırılabilir bilgiler almasını sağlamayı amaçlamaktadır. SFDR, varlık yöneticileri, yatırım danışmanları ve sigorta şirketlerinin yanı sıra fonlar ve portföyler gibi finansal ürünler de dahil olmak üzere finansal piyasa katılımcıları için açıklama gereklilikleri getirmektedir. AB içinde faaliyet gösteren veya ürünlerini ve hizmetlerini AB'de bulunan müşterilerine sunan kuruluşlar için geçerlidir.

SFDR'nin temel özellikleri şunlardır:

Açıklama Yükümlülükleri: Finansal piyasa katılımcıları, sürdürülebilirlik risklerini yatırım karar alma süreçlerine nasıl entegre ettikleri ve sürdürülebilirlik faktörlerinin yatırım performansı üzerindeki potansiyel etkileri hakkında bilgi vermelidir. Ayrıca, ücret politikaları ve sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumları hakkında bilgi vermeleri gerekmektedir.

"Önemli Zarar Vermeme" (DNSH) İlkesi: SFDR, çevresel veya sosyal sürdürülebilirlik özelliklerine sahip olduğunu iddia eden finansal ürünlerin belirli kriterleri karşılamasını ve bu hedeflere önemli zararlar vermekten kaçınmasını gerektiren DNSH ilkesini sunmaktadır.

Taksonomi Yönetmeliği: SFDR, çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetleri sınıflandırmak için bir çerçeve oluşturan AB Taksonomi Yönetmeliği ile yakından bağlantılıdır. Finansal piyasa katılımcılarının, ürünlerinin taksonomi ile ne ölçüde uyumlu olduğunu açıklamaları gerekmektedir.

Periyodik Raporlama: Finansal piyasa katılımcıları, sürdürülebilirlik risklerini nasıl entegre ettiklerine dair düzenli raporlar sunmalı ve yatırım süreçlerindeki olumsuz sürdürülebilirlik etkilerini göz önünde bulundurmalıdır.

SFDR, AB'nin özel sermayeyi sürdürülebilir yatırımlara doğru harekete geçirmeyi ve AB'nin çevre ve iklim hedeflerine katkıda bulunmayı amaçlayan daha geniş Sürdürülebilir Finans Eylem Planı'nın bir parçasıdır. SFDR'nin belirli gereksinimleri ve sınıflandırmaları olduğunu ve 2019'daki tanıtımından bu yana tam kapsamının ve uygulamasının geliştiğini belirtmek önemlidir. Finansal piyasa katılımcılarının SFDR gerekliliklerine uyumu sağlamak için resmi düzenlemelere başvurmaları ve yasal ve düzenleyici rehberlik almaları önerilir.

SFDR'den etkilenen finans şirketleri de ESG finansal ürünleri için taksonomiye dayalı ölçümler ve açıklamalar yayınlamalıdır. Bu, tamamen veya kısmen "sürdürülebilir yatırımlar" yapma amacına sahip finansal ürünler için geçerlidir. Bu nedenle, SFDR raporlama gerekliliklerine uymak için finansal şirketler taksonomi uyumlu faaliyetlere yatırım yapan kendi finansal ürünlerinin oranını bildirmelidir. Bu, örneğin, finansal ürünlerin altında yatan yatırımların sera gazı emisyonları hakkındaki bilgiler için geçerlidir. Gerekli taksonomi rakamlarını belirlemek için, finansal şirketler yatırım yaptıkları şirketlerin CSRD raporlarından bilgiye ihtiyaç duyacaktır. Bu nedenle CSRD, SFDR raporu için açıklanacak bilgilerin bir kısmını sağladığı için SFDR ile de ilgilidir.

Aynı zamanda, uluslararası düzeyde, IFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları), ESG raporlaması için yeni **IFRS sürdürülebilirlik standartlarını**, yani IFRS-S1 ve IFRS-S2'yi geliştirmek için Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (International Sustainability Standards Board-ISSB) kurmuştur.⁵⁰ IFRS Vakfı, IASB ile birlikte çalışan küresel bir standart belirleyici olarak hareket etmek üzere ISSB'nin oluşturulmasıyla, önceki ve mevcut ve çok sayıdaki sürdürülebilirlik standartlarının aksine, farklı yetki alanları arasında birlikte çalışabilirliğe izin veren kapsamlı ve homojen açıklamalar için bir model geliştirmiştir. Hem IFRS sürdürülebilirlik standartları hem de CSCR⁵¹ taslakları, 2023'te nihai versiyonları yayınlanmadan önce geri bildirim ve yorumlar için kamuoyuna duyurulmuştur.

ISSB şu anda işletmelerin sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgileri açıklaması için **genel gereklilikler** üzerinde çalışmasına devam ediyor⁵². Mart 2022'de ISSB, bir işletmenin sürdürülebilirlikle ilgili riskleri ve fırsatları hakkında sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgileri açıklaması için genel gereklilikler öneren Görüşe Açık Taslağı IFRS S1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler'i yayınlamıştır. Taslakta ayrıca, bir işletmenin piyasaya sürdürülebilirlik ile ilgili eksiksiz bir finansal açıklamalar seti sunmasını önermiştir. ISSB, taslağa ilişkin geri bildirimleri değerlendirdikten sonra teklifleri yeniden değerlendirmiştir ve 2023'ün 2. çeyreğinin sonlarında bir IFRS Sürdürülebilirlik Açıklama Standardı yayınlaması beklenmektedir.⁵³ IFRS standartları, Yeşil Taksonomi uyumuna doğrudan atıfta bulunmaz veya açıklanmasını gerektirmez.

Kilit ve bir süre daha önemini koruyabilecek, soru, AB'nin ve dolayısıyla Türkiye'nin şu anda IFRS'nin ISSB tarafından üretilen raporlama standartlarının CSRD'ye "eşdeğer" olup olmadığına karar verip vermeyeceğidir. Önemli bir farklılık noktası, tüm IFRS veri noktalarının bir önemlilik değerlendirmesine dayanması, CSRD'nin ise önemlilik değerlendirmesinden bağımsız olarak bir zorunlu veri noktaları listesine sahip olmasıdır. CSRD, ek açıklama gerektirir (küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlandırmaya ilişkin uyum referansı gibi) ve CSRD, sera gazı emisyonu hedeflerine ulaşmak için karbon kredilerinin veya karbon denkleştirmelerinin kullanılmasına izin vermez.

Türkiye, CSRD'nin kabulüne ilişkin herhangi bir resmî açıklama yapmamıştır. Bununla birlikte, Türkiye son yıllarda sürdürülebilirlik raporlamasına olan bağlılığını göstermiş ve **düzenlemelerini IFRS gibi küresel raporlama standartlarıyla uyumlu hale getirmek için adımlar atmıştır**. Örneğin, daha önce de belirtildiği gibi, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören şirketler için sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin düzenlemeleri hayata geçirmiştir. IFRS Vakfı, geliştirilen açıklama standartlarının herkese uygun olmayacağını açıkça belirtmiştir. Ülkelerdeki karar vericiler ve düzenleyiciler, ulusal koşullara bağlı olarak tamamen mi yoksa belirli muafiyetler veya ilavelerle mi uygulanacağına karar verebilirler.

⁵⁰ Açık Görüş Taslağı IFRS S1 Sürdürülebilirlik ile İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanması için Genel Gereklilikler, bir şirketin genel sürdürülebilirlik ile ilgili risk ve fırsatlara maruz kalması ve yönetim ve yönetim stratejileri hakkında açıklamalar yapılmasını gerektirecektir. Şirketler, sürdürülebilirliğin finansal etkilerine odaklanan SASB raporlama deneyimini geliştirmekten faydalanmaya devam etmektedir.

İkinci Açık Görüş Taslağı olan IFRS S2 İklimle İlgili Açıklamalar, İklimle İlgili Finansal Açıklamalar Görev Gücü'nün (TCFD) iklimle ilgili riskler ve fırsatlar (fiziksel ve geçiş risklerine ayırım yapılır), bir işletmenin yönetimi, stratejisi ve risk yönetimi ve iklimle ilgili risk ve fırsatlara yönelik izleme ve yönetim yaklaşımları hakkındaki tavsiyeleriyle tutarlı gereklilikleri içermektedir. Sera Gazı Protokolü metodolojisine dayalı olarak tüm Kapsam 1, 2 ve 3 emisyonlarının açıklanması gerekmektedir ve bu da değer zinciri boyunca etkilerin raporlanmasının önemini yansıtmaktadır.

⁵¹ EFRAG'ın çalışmaları, Sürdürülebilir Finans Açıklama Yönetmeliği (SFDR) (finansal piyasaya ilişkin), AB Taksonomisi, Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi ve diğerleri gibi halihazırda mevcut olan AB düzenlemelerini ve direktiflerini dikkate alır. Ayrıca, EFRAG'ın ekibi, gereklilikleri uyumlu hale getirmek ve NFRD, GRI, TCFD (İklimle İlgili Finansal Açıklamalar Görev Gücü) gibi en iyi uygulamaları dahil etmek için mevcut uluslararası raporlama standartlarını ve çerçevelerini dikkate almıştır.

⁵² ISSB, yatırımcıların bilgi ihtiyaçlarına cevap vermek için kapsamlı bir küresel yüksek kaliteli sürdürülebilirlik standartları standardı geliştirmek ve pekiştirmek için 2021 yılında kurulmuştur. Haziran 2022'ye kadar, İklim Saydamlık Standartları Kurulu (CDSB) ve Değer Raporlama Vakfı'nın (VRF) konsolidasyonu IFRS Vakfı tarafından tamamlanmıştır. VRF, Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC) ve Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu'nun (SASB) birleşmesiyle oluşturulmuştur. ISSB, sektöre özgü açıklamaların gerekli olduğunu ve belirli IFRS Sürdürülebilirlik Açıklama Standartlarının olmaması durumunda şirketlerin sürdürülebilirlikle ilgili riskleri, fırsatları ve uygun ölçümleri belirlemek için SASB Standartlarını dikkate alması gerektiğini doğrulamıştır.

⁵³ <https://www.ifrs.org/projects/work-plan/general-sustainability-related-disclosures/>

AB Taksonomisi, CSDR ve SFDR Arasındaki İlişki

ESG raporlaması ve taksonomi uyumu raporlaması, sürdürülebilir finans ve kurumsal sürdürülebilirlik alanında ayrı iki kavram olmasına rağmen birbiriyle ilişkilidir. Farklılıklarına genel bakış şöyledir:

ESG Raporlaması: ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) raporlaması, bir şirketin çevresel, sosyal ve yönetim faktörleriyle ilgili performansının ve uygulamalarının açıklanması anlamına gelir. Bir şirketin operasyonları ve paydaşlarıyla ilgili çeşitli sürdürülebilirlik ölçümleri, girişimleri ve riskleri hakkında şeffaf ve standartlaştırılmış bilgiler sağlamayı içerir. ESG raporlaması tipik olarak karbon emisyonları, enerji tüketimi, çalışan çeşitliliği, yönetici tazminatı, yönetim kurulu yapısı, tedarik zinciri uygulamaları ve daha fazlası gibi faktörleri değerlendiren çok çeşitli metrikler ve göstergeler içermektedir. ESG raporlamasının amacı, paydaşlara bir şirketin sürdürülebilirlik performansını, toplum ve çevre üzerindeki etkisini ve genel yönetim uygulamalarını değerlendirmek için bilgi sağlamaktır.

Taksonomi Uyum Raporlaması: Taksonomi uyum raporlaması, özellikle bir şirketin faaliyetlerinin belirli bir taksonomi veya sınıflandırma sistemi ile ne derece uyumlu olduğunu değerlendirmeye ve açıklamaya odaklanmaktadır. Bu bağlamda bir taksonomi, hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir olarak kabul edildiğini tanımlayan bir çerçeve veya kriter dizisini ifade etmektedir. Örneğin, Avrupa Birliği, hangi ekonomik faaliyetlerin iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum sağlanması gibi çevresel hedeflere katkıda bulunduğunu belirlemek için bir sınıflandırma sistemi sağlayan AB Taksonomisini geliştirmiştir. Taksonomi uyum raporlaması, bir şirketin operasyonlarını, ürünlerini veya projelerini taksonomide belirtilen kriterlere göre değerlendirmeyi ve taksonominin çevresel sürdürülebilirlik tanımlarıyla ne ölçüde uyumlu olduklarını raporlamayı içermektedir. Taksonomi uyum raporlamasının amacı, bir şirketin sürdürülebilir faaliyetlerine ilişkin şeffaflık ve karşılaştırılabilirlik sağlamak, yatırımcıların ve paydaşların yatırımların veya iş uygulamalarının çevresel etkisini ve sürdürülebilirliğini değerlendirmelerine yardımcı olmaktır.

Özetle, ESG raporlaması, bir şirketin genel sürdürülebilirlik performansının daha geniş bir görünümünü sunmakta ve bir dizi çevresel, sosyal ve yönetim faktörünü kapsamaktadır. Öte yandan, taksonomi uyum raporlaması, özellikle bir şirketin faaliyetlerinin belirli bir taksonomi veya sınıflandırma sisteminin çevresel sürdürülebilirlik kriterleriyle nasıl uyumlu olduğunu değerlendirmeye odaklanmaktadır. ESG raporlaması daha geniş bir metrik ve gösterge yelpazesini kapsıyor olsa da taksonomi uyum raporlaması, tanımlanmış sürdürülebilirlik kriterleriyle uyumun daha odaklı bir analizini sunmaktadır.

AB Taksonomisi, CSRD ve SFDR, AB Sürdürülebilir Finans Çerçevesi'ne bağlı üç ana AB düzenleyici çerçevesidir. Üç yönetmelik yakından bağlantılı ve birbiriyle ilişkilidir. AB Taksonomisi, bir ekonomik faaliyetin çevresel olarak sürdürülebilir olup olmadığını belirlemek için bir çerçeve sağlayan sınıflandırma sistemi sağlar. CSRD ve SFDR içinde uygulanan sürdürülebilir ekonomik faaliyetler için sınıflandırma sistemidir. Taksonomi Yönetmeliği, CSRD kapsamına giren şirketlerin, taksonomi anlamında ekonomik faaliyetlerinin ne ölçüde sürdürülebilir olduğunu açıklamalarını gerektirir. Bunun için göstergeler veya teknik tarama kriterleri ayrı yetki devrine dayanan tasarruf tarafından tanımlanmış olsa da yine de CSRD'de tanımlanan ve ESRS tarafından belirtilen diğer sürdürülebilirlik verileriyle birlikte açıklanmalıdır.

Şirketler, faaliyetlerinin çevresel olarak sürdürülebilir olup olmadığını değerlendirmek ve iyileştirmeleri gereken alanları belirlemek için taksonomiyi kullanabilir. Daha sonra taksonomiye raporlamaları için bir

çerçeve olarak kullanarak faaliyetleri hakkındaki bilgileri sürdürülebilirlik raporlarında açıklayabilirler. Bu, yatırımcıların ve diğer paydaşların bir şirketin sürdürülebilirlik performansını anlamalarına ve aynı sektördeki diğer şirketlerle karşılaştırmalarına yardımcı olabilir.

Özetle, AB Taksonomi metriklerinin yayınlanması, CSRD kapsamındaki şirketlerin raporlama yükümlülüğünün bir parçasıdır. SFDR'den etkilenen şirketler, raporlama yükümlülüklerini yerine getirmek için, CSRD kapsamında raporladıkları yatırım hedeflerinin AB Taksonomi metriklerine ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle, üç AB düzenlemesinin raporlama yükümlülükleri birbiriyle bağlantılıdır ve içerik açısından örtüşmektedir.⁵⁴

Türkiye'nin CSRD'yi ne zaman kabul edeceği veya kabul edip etmeyeceği henüz belli değildir. bununla birlikte, IFRS raporlama standartlarına uygun sürdürülebilirlik raporlaması yönünde adımlar atmıştır.⁵⁵ Birden çok çerçevenin ve standardın varlığı yatırımcının karar verme sürecindeki sorunu daha da artırmıştır. Taksonomiler, çeşitli kavramlar arasındaki ilişkilerin yanı sıra bireysel raporlama muhasebesi kavramlarının tanımını da kapsamaktadır. Sürdürülebilir finans sınıflandırması, bir finansal varlığın verilen sürdürülebilirlik hedeflerini destekleyip desteklemeyeceği ve ne ölçüde destekleyeceğine ilişkin değerlendirme için temel oluşturan bir dizi kriterdir. Hem sınıflandırmanın hem de muhasebenin amacı, raporlamanın şeffaflığını artırmaktır ve faaliyet ortamı ve riskler hakkında bilgiye dayalı kararlar almak için temel şirket yönetim araçları olarak görülmelidir. Açıklama çerçevesine giren şirketlerin taksonomi hakkında rapor vermeleri gerekecektir.

⁵⁴ <https://envoria.com/insights-news/eu-sustainable-finance-framework-how-are-the-eu-taxonomy-csrd-and-sfdr-related>

⁵⁵ IFRS Sürdürülebilirlik Bilgilendirme Standardı 1 ve 2'nin her ikisi de Türkçeye çevrilmiş ve KGG'nin internet sitesinde yayınlanmıştır.

Hükümetin Sürdürülebilir Bir Finansa Doğru Attığı Adımlar

Politakanın Adı	Yayınlanma Tarihi	Tanım
Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Stratejisi 2010 -2023	2010	Türkiye, kendi özel koşullarını ve kapasitesini göz önünde bulundurarak iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına yönelik küresel çabalara katkıda bulunmak amacıyla "Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi"ni geliştirmiştir. Strateji, kısa, orta ve uzun vadeli bir zaman boyunca uygulanacak bir dizi hedef içermektedir. https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/iklim_degisikligi_stratejisi_EN(2).pdf
Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı 2011-2023	2011	İklim Değişikliği Eylem Planı, ülkenin ulusal iklim değişikliği stratejisi doğrultusunda 7 sektör (enerji, bina, sanayi, ulaşım, atık, tarım, arazi kullanımı ve ormancılık) için alınması gereken aksiyonları açıklamıştır. https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/file/eylem%20planlari/iklim_degisikligi_eylem_plani_EN_2014.pdf
Türkiye Ulusal İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı 2011-2023	2011	Ulusal İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı beş önemli alana (Su Kaynakları Yönetimi, Tarım Sektörü ve Gıda Güvenliği, Ekosistem Hizmetleri, Biyolojik Çeşitlilik ve Ormancılık, Doğal Afet Risk Yönetimi, Halk Sağlığı) odaklanmış ve bu alanlara ilişkin eylem planlarını açıklamıştır. https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/file/eylem%20planlari/uyum_stratejisi_eylem_plani_EN_Final.pdf
Borsa İstanbul (BİST), BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ni yayımlamaya başlamıştır.	2014	BİST Sürdürülebilirlik Endeksi, şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetişime ilişkin risklerini dikkate alarak politika oluşturma sürecinde yol gösterici olması ve yatırımcıları şirketlerin sürdürülebilirlik politikaları hakkında bilgilendirmesi amacıyla hayata geçirilmiştir. https://www.borsaistanbul.com/en/sayfa/2227/sustainability-indices
TBB, "Bankacılık Sektörü İçin Sürdürülebilirlik Rehberi"ni yayınlamıştır	2014	Bu tavsiye niteliğindeki rehber Mart 2021'de güncellenmiştir. Bankaların çevresel ve sosyal faktörleri dikkate alarak faaliyetlerini yürütebilmelerini ve yönetebilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

<https://www.tbb.org.tr/sustainability/index.html>

BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu), Sürdürülebilir Bankacılık ve Finans Ağı'na (Sustainable Banking and Finance Network-SBFN) üye olmuştur.

SBFN, ulusal kalkınma öncelikleri, finansal piyasanın derinleştirilmesi ve istikrar için sürdürülebilir finansmanı ilerletmeye kendini adanmış gelişmekte olan piyasalardan finansal sektör düzenleyicileri, merkez bankaları, maliye bakanlıkları, çevre bakanlıkları ve sanayi derneklerinden oluşan gönüllü bir topluluktur. Mart 2022'de yayınlanan son raporla ilgili olarak Türkiye, "Uygulama" aşamasının "Geliştirme" alt aşamasından "Uygulama" aşamasının "İlerleme" alt aşamasına geçmiştir.

<https://www.sbfnetwork.org/membership/>

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) 2019

Plan, iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum sağlamaya yönelik politika ve eylemlerden oluşmaktadır. Ayrıca, iklim değişikliğinden kaynaklanan risk ve fırsatların daha iyi yönetilmesini, düşük karbonlu üretim ve yatırıma geçişin desteklenmesini ve sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunulmasını içermektedir.

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Eleventh_Development_Plan_2019-2023.pdf

BDDK, Kredi İşlemleri Yönetmeliği'nde değişiklik yapmıştır. 2019

Yönetmelikte yapılan değişiklikle, tüketicilere konut satın almak amacıyla kullanılmak üzere kullanılacak kredilerde kredi tutarının teminat olarak alınan konutun Kredi-değer oranı (Loan to Value-LtV) Enerji Performans Belgesi'ne sahip enerji performansı yüksek konutlar için daha yüksek belirlenmiş, böylece konutlarda enerji verimliliği artırılmıştır.

<https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/983>

Türkiye'nin 2. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Ulusal Gözden Geçirme Raporu, Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yayımlanmıştır. 2019

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, SKA'ların uygulanmasına ilişkin Gönüllü Ulusal Gözden Geçirme'yi (Voluntary National Review-VNR) koordine etmektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Türkiye'nin 2. Ulusal Gözden Geçirme Raporu bu doğrultuda hazırlanarak 2019 yılında yayınlanmıştır.

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/Susta%C4%B1nabilir-Development-Goals-Türkiyes-2nd-Vnr_EN-WEB.pdf

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından Kurumsal Yönetim Tebliği'nde değişiklik yapmıştır.	2020-10	"Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi" oluşturulmuş ve halka açık şirketlerin "uyum sağla ya da açıkla" ilkesine dayalı olarak bu gönüllü çerçeveye uyup uymadıklarını bildirmeleri zorunlu hale getirilmiştir. https://cmb.gov.tr/data/62816f571b41c617eced1005/c1fad28f78a657e385ba3d2d94b2eee6.pdf https://www.borsaistanbul.com/en/duyuru/3177/cmb-has-announced-the-sustainability-principles-compliance-framework
BDDK, Basel Bankacılık Denetim Komitesi "İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü" (Task Force on Climate-Related Financial Risks-TCFR) üyesi olmuştur.	2020	Basel Bankacılık Denetim Komitesi (Basel Committee on Banking Supervision-BCBS), iklimle ilgili finansal risklerin bankacılık sektörüne iletim kanalları ve iklim risklerinin ölçüm yöntemleri konusunda analitik çalışmalar yürütmektedir. BDDK, uluslararası ilerlemeyi takip etmek için İklimle İlgili Riskler Görev Gücü'nün bir üyesi olmuştur. https://www.bddk.org.tr/KurumHakkinda/EkGetir/19?ekId=71
BDDK, "Kredi Oluşturma ve İzleme Süreci Rehberi" konusunda değişiklik yapmıştır.	2021-06	ESG faktörleri ve ilişkili riskler ve çevresel olarak sürdürülebilir krediler ile ilgili politikalar geliştirirken bankalar için beklentileri ortaya koymaktadır. Bütüncül bir yaklaşımla, bankaların kredi risk iştahı ve risk yönetimi politikalarına, kredi riski politika ve prosedürlerine ESG faktörlerini ve buna bağlı riskleri de dahil etmeleri beklenmektedir. https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1068
Yeşil Eylem Planı, Ticaret Bakanlığı tarafından Temmuz 2021'de yayınlanmıştır.	2021-07	Türkiye'de yeşil dönüşümün genel stratejisi ve ana adımları, Temmuz 2021'de "Yeşil Mutabakat Eylem Planı" ile belirlenmiştir. https://ticaret.gov.tr/data/640f220d13b8761b449ccb42/YESIL%20MUTABAKAT%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/green_deal_action_plan_of_Turkiye.pdf
BDDK, "Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı"na (NGFS) üye olmuştur.	2021	Ağın amacı, Paris İklim Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için gereken küresel müdahalesinin güçlendirilmesine yardımcı olmak ve riskleri yönetmek ve daha geniş çevresel sürdürülebilir kalkınma bağlamında yeşil ve düşük karbonlu yatırımlar için sermayeyi harekete geçirmek için finansal sistemin rolünü arttırmaktır. https://www.ngfs.net/en/about-us/membership

Orta Vadeli Program (2022-2024)	2021-09	Yeşil dönüşüme ilişkin politika ve önlemler, makroekonomik hedefler ve politikalar başlığı altında yer almaktadır. AB Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlamak amacıyla, yeşil bankacılık uygulamalarının geliştirilmesine yönelik strateji oluşturma, kurumsal yapılanma ve risk yönetimi, raporlama ve kamuyu aydınlatma alanlarında kılavuzlar hazırlanacaktır. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/10/Medium_Term_Programme_2022-2024.pdf
Paris İklim Anlaşması'nın onaylanması	2021-10	Paris İklim Anlaşması, 2020 sonrası dönemde iklim değişikliği tehdidine karşı küresel sosyo-ekonomik dayanıklılığı güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Paris İklim Anlaşması'nın uzun vadeli hedefi, küresel sıcaklık artışını sanayi öncesi döneme kıyasla 2°C (mümkünse 1.5°C) kadar düşük tutmaktır. Bu hedef, fosil yakıtların (petrol, kömür) kullanımında kademeli bir azalma ve yenilenebilir enerjiye odaklanmayı gerektirir. 2021'de Türkiye, Paris İklim Anlaşması'nı onaylamış ve 2053'e kadar net sıfırı taahhüt etmiştir. https://iklim.gov.tr/en/paris-agreement-i-117
Hazine ve Maliye Bakanlığı "Sürdürülebilir Finans Çerçevesi" ve "İkinci Taraf Görüşü"nü açıklamıştır.	2021-11	Türkiye, bu Çerçeve'yi Yeşil, Sosyal veya Sürdürülebilirlik Tahvilleri, Sukuklar, Krediler ve diğer borçlanma araçları ("Sürdürülebilir Finansman Araçları") ihraç etmek için temel olarak kullanmayı amaçlamaktadır. Uluslararası "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" (ESG) tahvil piyasasında gerçekleştirilebilecek borçlanma işlemlerinin temelini oluşturacaktır. Türkiye, bu Sürdürülebilir Finans Çerçevesini ve bunun Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği (International Capital Market Association-ICMA)'nın Yeşil Tahvil İlkeleri, Sosyal Tahvil İlkeleri, Sürdürülebilirlik Tahvili İlkeleri ve Kredi Piyasaları Birliği'nin (Loan Market Association-LMA) Yeşil Kredi İlkeleri ve Sosyal Kredi İlkeleri ile uyumunu değerlendirmek ve buna göre bir İkinci Taraf Görüşü yayınlamak üzere Sustainability's'i görevlendirmiştir. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/2/2021/11/Republic-of-Turkiye-Sustainable-Finance-Framework.pdf https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/2/2021/11/Republic-of-Turkiye-Sustainable-Finance-Framework-Second-Party-Opinion.pdf

TCMB bünyesinde Yeşil Ekonomi ve İklim Değişikliği Bölümü kurulmuştur.

2021-11

TCMB, iklim değişikliğine ilişkin gelişmeleri ve bunların ekonomi ve finansal sistem üzerindeki etkilerini izlemeye, bu konuda ulusal ve uluslararası paydaşlarla iş birliği yapmaya devam etmiştir. Aşağıdaki linkte TCMB Yeşil Ekonomi ve İklim Değişikliği Bölümü'nün 2022 yılı faaliyetlerine atıfta bulunmaktadır.

<https://www3.tcmb.gov.tr/yillikrapor/2022/tr/m-2-9.html>

Sürdürülebilir Bankacılık Strateji Planı (2022-2025)

2021-12

Sürdürülebilir bir bankacılık altyapısının oluşturulmasına odaklanan belge, uluslararası standart ve uygulamalar doğrultusunda bankaların sürdürülebilirlik çalışmaları için uygulanabilir yöntem ve ilkeleri içermektedir. Plan 3 ana stratejik hedef içermektedir: (1) iklim ile ilgili risklerin etkin bir şekilde yönetilmesi ve izlenmesi, (2) sürdürülebilir bir ekonomiye geçiş için ihtiyaç duyulan finansmanın iyileştirilmesi ve (3) bankacılık sektörünün Türkiye'nin ekonomik ve finansal sistemi için önemli bir geçiş tarihi olan 2026'dan önce gerekli uyumun gerçekleştirmesini sağlamak için ilgili taraflar arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, sınırda karbon düzenleme mekanizmasının "AB Yeşil Mutabakatı" ve "55'e Uyum Paketi" uyarınca mali yük yaratmaya başlayacağı.

<https://www.bddk.org.tr/KurumHakkinda/EkGetir/19?ekId=71>

TCMB, "Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı"na (NGFS) üye olmuştur.

2021-12

TCMB, iklim değişikliği ve yeşil finans uygulamalarına ilişkin uluslararası alandaki gelişmeleri takip etmek amacıyla 14 Aralık 2021 tarihinde NGFS'ye üye olmuştur.

<https://www.ngfs.net/en/about-us/membership>

SPK tarafından Yeşil Borçlanma Aracı, Sürdürülebilir Borçlanma Aracı, Yeşil Kira Sertifikası, Sürdürülebilir Kira Sertifikası Rehberi yayımlanmıştır.

2022-02

Rehber, yeşil ve sürdürülebilir borçlanma araçları ile kira sertifikalarının ihracında uyulması gereken ilkeleri, "Yeşil Tahvil Rehberi ve Yeşil Sukuk Rehberinin Hazırlanması" faaliyeti doğrultusunda düzenlemektedir. Türk finansal piyasalarının bütünlüğü ve istikrarı açısından tahvil ihraç süreçlerinin düzenleyici çerçevesinin netleştirilmesi, kamuyu aydınlatma yükümlülükleri kapsamında yatırımcıların bilgilendirilmesi ve çevre projelerinin finanse edilmesi önem arz etmektedir.

<https://www.cmb.gov.tr/announcements/guidelines-on-green-debt-instruments-sustainable-debt-instruments-green-lease-certificates-and-sustainable-lease-certificates>

<https://cmb.gov.tr/data/628164d41b41c617eced0ff0/c271c36f7bbd4a9429b0d503626c43d1.pdf>

Türkiye'nin ilk İklim Şurası	2022-02	İklim değişikliği ile mücadelede kritik adımlardan biri olan Türkiye'nin ilk İklim Şurası, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Şubat 2022'de gerçekleştirildi. 7 farklı komisyon altında yürütülen çalışmalar kapsamında bir yol haritası belirlenmiş ve iklim değişikliği ile mücadelede kritik öneme sahip 2053 net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefleri doğrultusunda 217 karar alınmıştır. https://iklimsurasi.gov.tr/public/images/sonucbildirgesi.pdf
Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Koordinasyon Kurulu, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur	2022-07	Strateji ve Bütçe Başkanlığı bünyesinde, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının (SKA) ulusal düzeyde uygulanmasını izlemek ve koordine etmek amacıyla Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Kurul üyeleri, tüm bakanlıkların ilgili bakan yardımcıları, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanları, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ve Türkiye İstatistik Kurumu başkanlarından oluşur. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/CumhurbaskanligiGenelgeleri/20220719-12.pdf
Orta Vadeli Program (2023-2025)	2022-09	Program kapsamında, Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda ekonominin tüm alan ve sektörlerinde yeşil dönüşüm için gerekli adımlar atılmaya devam edilecektir. • Bilime dayalı bir Ulusal Taksonomi mevzuatı, uluslararası ortak bir sınıflandırma sistemi doğrultusunda ve ülkenin kendine özgü ihtiyaçları da dikkate alınarak hazırlanacaktır. • AB Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlamak amacıyla, yeşil bankacılık uygulamalarının geliştirilmesine yönelik strateji oluşturma, kurumsal yapılanma ve risk yönetimi, raporlama ve kamuyu aydınlatma alanlarında kılavuzlar hazırlanacaktır. • Uluslararası gelişmeler doğrultusunda sürdürülebilirlik raporlama ilkelerinin güncellenmesi, kurumsal yatırımcıların ve sürdürülebilirlik danışmanlığı yapan şirketlerin sorumlu yatırım yaklaşımları ile düzenlenmesi, iklim risklerinin belirlenmesi ve gözetim uygulamalarına entegre edilmesi amacıyla strateji geliştirme ve düzenleme çalışmaları yapılacaktır. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/09/Orta-Vadeli-Program-2023-2025.pdf
Katılım Finansmanı Strateji Belgesi, Maliye Ofisi tarafından yayımlanmaktadır.	2022-10	Yeşil finans uygulamaları, katılım finansmanının sürdürülebilirliğin finansmanına birincil katkı alanlarından biri olarak kabul edilmektedir. Katılım Finansmanı Strateji Belgesi, katılım finansmanı alanında atılması planlanan önemli adımlar için yol gösterici olacaktır.

<https://www.cbfo.gov.tr/sites/default/files/2022-11/participation-finance-strategy-document-2022-2025-holistic-transformation.pdf>

Kamu Gözetim Kurumu (KGK), IFRS S1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler ve IFRS S2 İklimle İlgili Açıklamalar taslak belgelerini yayınladı.

2022-12

Taslak belgelerdeki öneriler, iklimle ilgili risk ve fırsatların belirlenmesi, ölçülmesi ve açıklanması için gereklilikleri ortaya koymaktadır.

<https://kgk.gov.tr/ContentAssignmentDetail/4873/UFRS-S2-I%CC%87iklimle-I%CC%87lgili-Ac%CC%A7%C4%B1klamalar-Taslak-Metin>

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Surdu rulebilirlik/S2%2030_11_2022%20EN.pdf

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Surdu rulebilirlik/S1%2030_11_2022%20EN.pdf

Türkiye Bankalar Birliği "Bankacılık Sektöründe Sürdürülebilirlik": Sektör Görünüm Raporu'nu yayımlamıştır.

2023-04

Türkiye Bankalar Birliği, bu rapor ile bankaların faaliyetlerine yön vermeyi, iklim değişikliğinden kaynaklanan risk ve fırsatları daha etkin yönetmeyi, düşük karbonlu ekonomiye geçişi desteklemeyi ve sürdürülebilir bir gelecek için sektöre bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/8929/Bankacilik_Sektorunde_Surdurulebilirlik-Sektor_Gorunum_Raporu_03042023.pdf

Türkiye Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne Ulusal Katkı Beyanlarını (NDC) sunmuştur

2023-04

Türkiye, sera gazı (GHG) emisyonlarını, 2012 yılını baz alan Türkiye'nin ilk NDC'sinde verilen Baz Senaryosuna (BAU) kıyasla 2030 yılına kadar %41 oranında azaltacağını teyit etmektedir. Yeni azaltma hedefi, 2053 yılına kadar net sıfır hedefine ulaşmaktır.

https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-04/T%C3%9CRK%C4%B0YE_UPDATED%201st%20NDC_EN.pdf

EK 2

Bilim Tabanlı Hedefler Girişimi tarafından iklim taahhütleri ve hedefleri olan şirketlerin listesi

Firma Adı	Yakın dönem-Hedef Durum	Yakın dönem-Hedef Sınıflandırması	Yakın dönem-Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütlü	BA1.5	Sektör
Abdi İbrahim İlaç	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İlaç, Biyoteknoloji ve Yaşam
Airties Grup A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Telekomünikasyon Hizmetleri
Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A. Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	İnşaat Malzemeleri
AKDAŞ DÖKÜM A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Madencilik- Demir, Alüminyum, Diğer Metaller
Akplas	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Otomobiller ve Bileşenleri
Albaraka Türk Katılım Bankası	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
Alpin Çorap San. Ve Tic. A. Ş	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
ANADOLU ISUZU OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Otomobiller ve Bileşenleri
ARÇELİK A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	2°C'nin çok altında	2030	Evet	Evet	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler
As Çelik Döküm İşleme San. ve Tic.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Madencilik- Demir, Alüminyum, Diğer

Firma Adı	Yakın dönem- Hedef Durum	Yakın dönem- Hedef Sınıflandırması	Yakın dönem- Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütü	BA1.5	Sektör
A.Ş.						Metaller
ASKON DEMİR ÇELİK SANAYİ TİCARET A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İnşaat Malzemeleri
AYDEM YENİLENEBİLİR ENERJİ A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Elektrik Hizmetleri ve Bağımsız Enerji Üreticileri ve Enerji Tüccarları
AYYILDIZ DOKUMA KUMAS PAZ. SAN VE TİC. A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
Bilecik Demir Çelik	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Madencilik- Demir, Alüminyum, Diğer Metaller
BİRİKİM MÜHENDİSLİK VE ENDÜSTRİYEL YÜKLENİM LTD ŞTİ	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İnşaat ve Mühendislik
BRISA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK İMALAT VE TİCARET A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Lastik
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Yapı Ürünleri

Firma Adı	Yakın dönem-Hedef Durum	Yakın dönem-Hedef Sınıflandırması	Yakın dönem-Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütü	BA1.5	Sektör
EAE AYDINLATMA A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Elektrik Ekipmanları ve Makineleri
Ekoten Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
Fiba Yenilenebilir Enerji Holding A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Elektrik Hizmetleri ve Bağımsız Enerji Üreticileri ve Enerji Tüccarları
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. (Ford Otosan)	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Otomobiller ve Bileşenleri
Gelal Çorap Şirketi- Çankırı Tesisi	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
Gülermak Çelik Konstrüksiyon Sanayi ve Ticaret A.Ş. Inc.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	İnşaat ve Mühendislik
İSKO Denim	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Evet	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
Kalkancı Pres Döküm ve Kalıp San. Tic. A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Otomobiller ve Bileşenleri
Kayahan Makine Hidrolik A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	2030	Hayır	Hayır	Elektrik Ekipmanları ve Makineleri

Firma Adı	Yakın dönem-Hedef Durum	Yakın dönem-Hedef Sınıflandırması	Yakın dönem-Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütü	BA1.5	Sektör
KAYSERİ ULAŞIM A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	2°C'nin çok altında	2028	Hayır	Hayır	Kara Taşımacılığı- Demiryolu Taşımacılığı
Kızılay İçecek	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Yiyecek ve İçecek İşleme
Klimasan AŞ	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler
Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
Mavi Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Hedefler Belirlenmiş	1.5°C	MALI 2030	Hayır	Hayır	Perakende
Migros Ticaret A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Perakende
OYAK Çimento	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	İnşaat Malzemeleri
Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Kimyasal
Şekerbank T.A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
SIK MAKAS GIYIM SAN VE TIC A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı ve Lüks Ürünler
T. GARANTİ BANKASI A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta

Firma Adı	Yakın dönem-Hedef Durum	Yakın dönem-Hedef Sınıflandırması	Yakın dönem-Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütlü	BA1.5	Sektör
Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Otomobiller ve Bileşenleri
Tofaş A. Ş	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Otomobiller ve Bileşenleri
TSKB	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Elektrik Ekipmanları ve Makineleri
Turkcell İletişim Hizmetleri A. Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Telekomünikasyon Hizmetleri
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
Türkiye İş Bankası	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
Uğur Soğutma A.Ş. Şti.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Evet	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler
Vakıfbank	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
Vestel Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler

Firma Adı	Yakın dönem-Hedef Durum	Yakın dönem-Hedef Sınıflandırması	Yakın dönem-Hedef Yıl	Net Sıfır Taahhütü	BA1.5	Sektör
Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler
VLS ENDÜSTRİYEL SATIS LTD ŞTİ	Hedefler Belirlenmiş	2°C'nin çok altında	2030	Hayır	Hayır	Elektrik Ekipmanları ve Makineleri
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Evet	Bankalar, Çeşitli Finansallar, Sigorta
Yorcam Cam Sanayi ve Ticaret	Taahhüt edilmiş	-	-	Hayır	Hayır	Dayanıklı Tüketim Malları, Ev ve Kişisel Ürünler
Zorlu enerji	Taahhüt edilmiş	-	-	Evet	Evet	Elektrik Hizmetleri ve Bağımsız Enerji Üreticileri ve Enerji Tüccarları

EK 3

AB Üst Düzey Teknik Uzman Grubu ve Sürdürülebilir Finans Teknik Uzman Grubu

Sürdürülebilir Finans Üst Düzey Uzmanlar Grubu

2016 yılında, Avrupa Komisyonu ilk olarak sürdürülebilir finans konusunda üst düzey bir uzman grubu (HLEG) kurmuştur. Grubun görevleri, sürdürülebilirliği AB mali politikasına entegre etmek için sürdürülebilir finans konusunda kapsayıcı ve kapsamlı bir AB stratejisinin geliştirilmesine yardımcı olmaktır.

Grubun görevi, yukarıdaki hedeflere yanıt veren AB mali politika reformları için kapsamlı bir politika yol haritasına ilişkin görüşünü sunmaktır. Grubun çalışmaları, iklim riskleriyle ilgili bazı yeşil finansal varlıklar ve finansal ürünler için hızla gelişen Avrupa (ve uluslararası) piyasalarının arka planına dayanmaktadır.

Grup Bileşimi: Grup en fazla 20 üyeden oluşur.

- Sivil toplumu temsil eden ve sürdürülebilir finans piyasası çerçevesinin şekillendirilmesine ilişkin kamu ve politika tartışmalarına katkıda bulunmada öncü rol oynayan STK'lar
- Sigorta şirketleri, emeklilik fonları, varlık yöneticileri bankalar, borsalar ve diğer pazar yerleri ve sürdürülebilir veya sürdürülebilir finansmana yönelik yatırımlara aracılık etmede veya sürdürülebilir kalkınma ile bağlantılı riskleri yönetmede aktif olan diğer finansal kurum kategorileri;
- Sürdürülebilir veya yeşil finansmanı kolaylaştıran analiz, veri veya metodolojiler sağlayan kurum/kuruluşlar.

Grup üyelerinin bireysel bir paydaşı değil, farklı paydaş örgütlerinde ortak olan bir politika yönelimini temsil etmeleri gerekmektedir. Üyeler 12 aylığına görevlendirilmiştir.

Seçim Kriterleri

A. Bireyin kendisi ile ilgili kriterler:

- Net bir sürdürülebilir finans boyutuna sahip projeler, faaliyetler ve organizasyonlar ile üst düzey bir rolde kanıtlanmış mesleki deneyim;
- Sürdürülebilirlik / çevre sorunları ile finansal sistem arasındaki bağlantılar hakkında politika tartışmalarına ve yorumlarına katkıda bulunmada güçlü bir geçmiş birikim;
- Finansal sistem ve AB finansal düzenleyici çerçevesi ve sürdürülebilirlik / çevresel faktörlerin finansal sistem ve düzenleyici çerçeve ile nasıl etkileşime girdiği konusunda kanıtlanabilir uzmanlık ve anlayış;
- Öngörülen süre boyunca (en fazla 16 aya kadar) HLEG'in çalışmalarına bağlı kalma ve uzman grubun çalışmalarını sunma / iletme istekliliği ve yeteneği;

B. Bireyin temsil ettiği paydaş kuruluş(lar)ın ortak çıkarlarına ilişkin kriterler:

- Başvuru sahibini aday gösteren paydaş kuruluşun sürdürülebilir finans gündemine katkısı açısından temsiliyeti ve önemi;
- Paydaş kuruluşun, eylemlerin finansal sistem üzerindeki etkisi de dahil olmak üzere sürdürülebilir finans konusundaki grup tartışmalarına temsil edilen paydaşların ortak çıkarları adına bilgilendirilmiş ve araştırılmış girdi sağlama kapasitesi.

Seçim süreci

Grubun bileşimi, yüksek düzeyde uzmanlık, coğrafi ve cinsiyet dengesinin yanı sıra ilgili teknik bilgi ve ilgi alanlarının dengeli bir temsili göz önünde bulundurularak, grubun özel görevleri, gerekli uzmanlık türü ve alınan başvuruların alaka düzeyi dikkate alınarak tanımlanmıştır.

Kuruluşlara veya kamu kuruluşlarına gözlemci statüsü verilmiştir. Gözlemci olarak atanan kuruluşlar veya kamu kuruluşları temsilcilerini aday göstermiştir. Gözlemcilerin ve temsilcilerinin grubun tartışmalarına katılmalarına ve uzmanlık sağlamalarına Başkan tarafından izin verilmiştir. Bununla birlikte, oy hakkına sahip olmamış ve grubun tavsiyelerinin veya tavsiyelerinin oluşturulmasına katılmamışlardır. Başkan, çabaları koordine etme ve gündemdeki bir konuyla ilgili olarak belirli uzmanlığa sahip uzmanları geçici olarak grup çalışmalarına katılmaları için davet etme rolüne sahiptir.

Toplantı aralıkları: Grup yılda 8 defaya kadar toplanacak şekilde organize olmuştur.

Sürdürülebilir finans konusunda teknik uzman grubu (TUG)

Üst düzey grubun görev süresi tamamlandıktan sonra Avrupa Komisyonu, Komisyon'un 2018 tarihli mevzuat önerileri doğrultusunda, sürdürülebilir finansın geliştirilmesine yardımcı olmak için bir Teknik uzman grubu (TUG) kurmuştur. Görev kapsamı şu şekildedir:

- AB taksonomisi kapsamında çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetler için AB taksonomisi ve teknik tarama kriterleri
- AB Yeşil Tahvil Standardı
- AB iklim kriterleri için metodolojiler ve kıyaslamalar için açıklamalar
- İklimle ilgili bilgilerin kurumsal olarak açıklanmasını iyileştirmeye yönelik rehberlik.

TUG, Temmuz 2018'de çalışmalarına başlamıştır.

Sivil toplum, akademi, iş dünyası ve finans sektöründen **35 üyesinin** yanı sıra AB ve uluslararası kamu kurumlarından ek üyeler ve gözlemciler, her iş akışı için hem resmi genel kurullar hem de alt grup toplantıları aracılığıyla çalışmaktadır.

- Grup, şirketler, sektör dernekleri, STK'lar, sendikalar, üniversiteler ve araştırma enstitüleri (C Tipi üyeler) dahil olmak üzere 32 kuruluştan oluşmaktadır;
- Kişisel kapasiteleriyle atanan iki kişi- yani uzmanlık alanlarında kanıtlanmış bilgi ve deneyime sahip, bağımsız ve kamu yararına hareket eden uzmanlar (A Tipi üyeler);
- Belirli bir politika alanındaki paydaşlar tarafından paylaşılan ortak bir çıkarı temsil etmek üzere atanan bir kişi (B Tipi üye).

Komisyonu 62 kişi ve 123 kuruluştan 185 başvuru alınmıştır. Bazı kuruluşlar birkaç kişi önermiş ve bu yoğun ilgi, 240 kişinin başvurularının gözden geçirilmesine sebep olmuştur.

Seçim süreci

Komisyon, adayları incelerken güçlü bir metodoloji uygulamıştır. DG CLIMA, DG ENV ve DG FISMA'dan⁵⁶ 15 kişilik bir ekip tüm başvuruları incelemiştir. Her başvuru sahibi en az iki hakem tarafından incelenmiştir. Gözden geçirme sürecindeki en önemli seçim kriterleri şunlar olmuştur:

⁵⁶ **DG CLIMA:** İklim Eylemi Genel Müdürlüğü, Avrupa Komisyonu'nun AB ve uluslararası düzeyde iklim değişikliğiyle mücadele çabalarına öncülük etmektedir. Temel misyonu, AB'nin 2050 yılına kadar ilk iklim nötr ve iklime dayanıklı kıtaya dönüşebilmesi için AB iklim politikalarını ve stratejilerini formüle etmek ve uygulamaktır. DG CLIMA, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı sağlamak için uygun maliyetli politikaların ve mevzuatın geliştirilmesinde ve uygulanmasında öncü bir rol oynamaktadır.

DG ENV: Çevre Genel Müdürlüğü, Komisyonun çevre politikalarını geliştirmekte ve yürütmektedir. Yüksek düzeyde çevre koruması sağlayan ve AB vatandaşlarının yaşam kalitesini koruyan politikalar önermekte ve uygulamaktadır.

DG FISMA: Mali İstikrar, Mali Hizmetler ve Sermaye Piyasaları Birliği Genel Müdürlüğü, mali hizmetlere ilişkin AB politikasından sorumlu Komisyon dairesidir. DG FISMA, Komisyonun mali hizmetlere ilişkin politikalarını geliştirir ve yürütür (Düzenleme ve denetim, sermaye piyasaları

- Alt görevlerden biri için kanıtlanmış bilgi ve uzmanlık,
- Finans ve çevre arasındaki kesişim hakkında bilgi,
- Komisyon ayrıca, ilgili uzmanlık ve ilgi alanlarının, coğrafi dağılımın, cinsiyet dağılımının dengeli bir şekilde temsil edilmesi ve finansal ve reel ekonomik aktörlerin ve sektörlerin temsilde yeterince geniş bir çeşitlilik ihtiyacını dikkate almıştır.

Bu seçim süreci, 16 farklı milleti temsil eden kuruluşlardan 17 farklı milletten bir grup bireyle sonuçlanmıştır. Üyeler arasında 35 kişiden 15'i kadın olarak kayda geçmiştir.

EK 4

Türkiye'de IFRS Standardını Kullanmak İçin Gerekli İşletmelerin Listesi

IFRS Vakfı, küresel kabul görmüş muhasebe ve sürdürülebilirlik açıklama standartlarını geliştirmek için kurulmuş, kâr amacı gütmeyen, kamu yararına çalışan bir kuruluştur. İki standart belirleme kurulu, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ve Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) tarafından geliştirilmiştir. ISSB, sürdürülebilirlik açıklama standartlarını geliştirme çalışmalarında uluslararası iş birliklerine sahiptir. En önemlisi, ISSB ve EFRAG (Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu), AB şirketleri ile uluslararası standartları benimseyecek AB dışındaki şirketler arasında daha fazla karşılaştırılabilirlik sağlamak için iş birliği yapmaktadır. EFRAG, Avrupa Komisyonu'na muhasebe konularında teknik uzmanlık ve tavsiye sağlar. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) kapsamında, EFRAG, Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (ESRS) taslağını geliştiren Avrupa Komisyonu'na teknik danışman olarak atanmıştır. Bu bağlamda, yeşil taksonomi raporlama gereklilikleri için Türkiye'nin sürdürülebilirlik raporlama standartlarındaki gelişmeleri yakından takip etmesi, AB uyumlu ve uluslararası kabul görmüş standartları benimsemesi önerilmektedir. Aşağıdaki kuruluşların Türkiye'de IFRS Standartlarını kullanmaları gerekmektedir:

Menkul kıymetleri düzenlenmiş bir piyasada işlem gören şirketler
Aracı kurumlar
Portföy yönetim şirketleri
Bankalar
Finansal ürün kiralama şirketleri
Factoring şirketleri
Finansman şirketleri
Sigorta şirketleri
Sigorta şirketleri
Emeklilik şirketleri
Varlık yönetim şirketleri
Emeklilik fonları
Yatırım firmaları
Kolektif yatırım planları
Kredi derecelendirme kuruluşları
İpotek finansmanı kurumları
Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları
Varlık kiralama şirketleri
Merkezi takas kurumları
Merkezi saklama kurumları
Veri depolama kuruluşları
Finansal holding şirketleri
Ödeme kuruluşları
Elektronik para kuruluşları
Borsa İstanbul üyesi döviz büroları, kıymetli maden aracı kurumları ve kıymetli maden üretim ve pazarlama şirketleri

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

Frankfurt School
of Finance & Management

German Excellence. Global Relevance.

EK 5

[Paydaş Matrisi Aracı Erişim Bağlantısı](#)